

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

12/2025

Prosinec

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. Libor Kadavý,
Mgr. J. Machonský, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 2. 1. 2026
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

[https://knihovna.urad.mfcz.cz/
bulletin.php](https://knihovna.urad.mfcz.cz/bulletin.php) (intranet)

[https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin/](https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. L. Kadavý,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám prosincové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématu najdete článek „Globální AI boom a rizika spjatá s potenciální bublinou“, který se zaměřuje na dynamiku investic do umělé inteligence a jejich dopady na světové, evropské i české trhy. Text analyzuje, zda současný růst technologických firem připomíná internetovou horečku z přelomu milénia, a rozebírá argumenty pro i proti existenci investiční bubliny. Pozornost je věnována indikátorům vysoké valuace, cirkulárním obchodním modelům a riziku korekce cen, stejně jako fundamentálním rozdílům oproti minulosti, kdy dnešní lidé disponují skutečnými zisky a budují fyzickou infrastrukturu.

Článek se dotýká i geopolitických aspektů – regulace AI v Evropské unii, energetické náročnosti datacenter a otázky konkurenceschopnosti kontinentu. V závěru autor nastoluje klíčovou otázku: zda současná vlna investic představuje základ nové industriální éry, nebo hrozbu finanční korekce a prohloubení technologické závislosti.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda

vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Publikováno na internetu

OECD vydalo zprávu "Housing reforms in Czechia and Poland":

https://www.oecd.org/en/publications/housing-reforms-in-czechia-and-poland_4988c473-en.html

ECB a EBA vydaly v prosinci 2025 zprávu o platebních podvodech (2025 Report on Payment Fraud):

<https://www.ecb.europa.eu/press/intro/publications/pdf/ecb.ebaecb202512.cs.pdf>

Zimní dvojčíslo dokumentačního bulletinu

Rádi bychom Vás též informovali, že Finanční a ekonomické INFORMACE vyjdou v zimních měsících roku 2026 pouze jednou, jako dvojčíslo, a to na konci února.

PF 2026

Redakce bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE a zaměstnanci odd. 5903 - Informační podpora a knihovna Vám přeji šťastný nový rok 2026. Věříme, že i v příštím roce Vám bude naše periodikum cenným zdrojem informací.

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Globální AI boom a rizika spjatá s potenciální bublinou	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	9
Daně.....	9
Ekonomické vědy. Ekonomie	12
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	12
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	14
Informatika. Počítače	15
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	15
Podnik a podnikání	16
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	17
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	17
Právo.....	19
Statistika. Demografie. Sociologie	21
Účetnictví	22
Veřejná správa	22
Veřejné finance. Rozpočet.....	24
Zdravotnictví	26
Životní prostředí	26
Ostatní	26
Přehled nových knih	30

Globální AI boom a rizika spjatá s potenciální bublinou

Bc. Libor Kadavý

Oddělení 5903, [Informační podpora a knihovna](#), [Archiv vydaných čísel](#)

Již delší dobu přibývá komentářů, které přirovnávají aktuální růst tržní hodnoty technologických firem hnaný investicemi do umělé inteligence a s ní související infrastruktury s takzvanou internetovou horečkou z přelomu devadesátých let a nového milénia. Jsou pro to i opodstatněné důvody. Obě situace si jsou na první pohled v dílčích souvislostech podobné, ovšem opravdu jen na první pohled.

Existují zde totiž fundamentální rozdíly, jenž tyto období činí obtížně srovnatelnými. Dnešní technologické firmy, které výrazně investují do umělé inteligence, již disponují skutečnými zisky a stabilním cash flow. Dochází zde také ke skutečnému růstu produktivity a investice směřují do budování fyzických a hmatatelných aktiv, nikoliv pouze do softwarových projektů.

Doba tedy výrazně pokročila, ovšem s tím přichází i nové hrozby pro kapitálový trh. Příkladem může být extrémní koncentrace amerického trhu, kde je okolo 30 % celkové tržní hodnoty indexu S&P 500 tvořeno sedmi technologickými giganty¹. Některé americké start-upy, právě v odvětví AI, dosahují nevídaně vysokých a dlouhodobě neudržitelných poměrů Price-to-Earnings, a k tomu mohou obavy z promeškání příležitosti tlačit investory k podpoře projektů s nejasnou komercializací. Případný propad amerického trhu by měl přímý dopad na české investory, penzijní fondy a celkové úspory českých občanů. Z tohoto důvodu je tento článek zaměřen na argumenty pro a proti bublině hnané umělou inteligencí a na to, jaké případné dopady, ať již pozitivní či negativní, může mít na světový, evropský a český trh. Článek se v závěru obrací také na pozici, kterou Evropská unie zastává v závodě s vývojem umělé inteligence v porovnání s konkurencí od ostatních kontinentů.

Indikátory vysoké valuace s nejasnou návratností

Je dobré na začátek zmínit, že případné následky nemusí být tak závažné jako při již zmiňované internetové horečce, právě kvůli odlišným okolnostem. Z určitého pohledu a v určitých případech mohou být bubliny v ekonomii pozitivní², jelikož přinášejí potřebný kapitál do firem, které budují produkty se zajímavou přidanou hodnotou. Negativním jevem je euforie, která předbíhá úvahu a investoři euforicky podporují i projekty, které však nemají šanci naplnit očekávané ohodnocení. V momentě, kdy přichází uvědomění této skutečnosti začne cena instrumentů kvůli prodejům klesat. Firmy, které přežijí toto narovnání cen, mohou nadále realizovat své plány s již realistickým očekáváním investorů.

Velmi často zmiňovaná argumentace pro dnešní existenci bubliny jsou právě neobvykle vysoké ukazatele ohodnocení klíčových firem, které pracují s AI. Index technologických firem Nasdaq 100 se 16 let zotavoval po následcích internetové horečky, než byl schopen se dostat na hodnoty před pádem. Aktuální tržní hodnota firmy Palantir, podnikající s analýzou dat a umělou inteligencí, je na 250násobku svých ročních zisků, jak popisuje **Financial Times**³. Podle **The New York Times**⁴ těží Palantir z nárůstu poptávky po AI a její tržní valuace je považována za dlouhodobě neudržitelnou. Poměr ceny akcie k zisku na jednu akcii v této firmě přesahuje hodnotu 400, což znamená, že při nulovém tempu růstu by společnosti trvalo více než 400 let, než by roční zisky dosáhly úrovně ceny svých aktuálních akcií, a 120 let, než by její roční tržby dosáhly této hodnoty. Takto vysoký poměr P/E značí, že investoři očekávají vysokou valuaci ceny akcií (spekulanti), nebo vysoký a dlouhodobý růst zisků.

¹ THE BUSINESS LEGACY. *How Big Tech Seven Firms Are Shaping the U.S. Economy*. Online. In: The Business Legacy. March 26, 2025. Dostupné z: <https://thebusinesslegacy.com/impact-of-big-tech-in-the-u-s-economy/> [cit. 2025-11-14]

² HAMMOND, George. *Of course it's a bubble: AI start-up valuations soar in investor frenzy*. Online. In: Financial Times. Oct 16 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/59baba74-c039-4fa7-9d63-b14f8b2bb9e2> [cit. 2025-11-15]

³ WATERS, Richard. *AI bubble trouble talk is overblown*. Online. In Financial Times. Nov 13 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/7c268962-7663-43ed-b30d-901d509f831b> [cit. 2025-11-15]

⁴ SOMMER, Jeff. *The most valuable military contractor doesn't make bombs or guns*. Online. In: The New York Times. Nov. 14, 2025. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2025/11/14/business/palantir-ai-military-stock-market-.html> [cit. 2025-11-15]

Při nulovém či pomalém růstu by byla současná hodnota velmi obtížně obhajitelná. **The Economist**⁵ dodává, že Palantir může být tou nejvíce nadhodnocenou firmou všech dob.

Před touto skutečností varují generální ředitelé společností Morgan Stanley a Goldman Sachs⁶, dle kterých mohou akciové trhy směřovat k poklesu kvůli vysokým oceněním akcií. Bank of England v říjnu roku 2025 vydala zprávu o zvýšeném riziku náhlé korekce trhu, jak informuje zpravodajský kanál **CNBC**⁷. Centrální banka také vyzdvihuje možnost nadhodnocení cen akcií na burze, a to převážně u technologických společností zaměřených na umělou inteligenci. Dle centrální banky by případné uskutečnění těchto obav mohlo mít významný dopad na anglickou burzu. K podobné skutečnosti upozornil i předseda federálního rezervního systému Jerome Powell, který nazval daná aktiva mírně nadhodnocenými.

Vysoká koncentrace malého množství dominantních firem není zdravá pro žádný otevřený trh. Nicméně aktuální nadšení pro AI katapultovalo takzvanou *Magnificent Seven* (sedm nejvýznamnějších technologických firem, kam spadá Alphabet, Amazon, Meta, Tesla, Apple, Microsoft a Nvidia) do nevídaných výšin⁸. Aktuálně tyto firmy reprezentují jednu třetinu indexu S&P 500, což naznačuje, že případné následky prudké korekce trhu by byly pocítěny napříč množstvím odvětví a globálních trhů. Významně záleží na rozsahu případné korekce, ovšem jen malá část instrumentů by zůstala nedotčena.

Ve svém článku **The Washington Post**⁹ odděluje růst zmíněných sedmi technologických firem od zbytku indexu S&P 500 a zjišťuje, že velmi významný až dominantní podíl na tomto růstu má právě těchto sedm technologických firem. Aktuálně celkový růst indexu lze skoro výhradně připisat těmto technologickým firmám. Respondenti se domnívají, že aktuálně index postrádá svou diverzifikaci, což může zvyšovat jeho případnou volatilitu. V případě, že by umělá inteligence nedosáhla svých očekávání, pocítí index S&P 500 tento pád výrazně silněji než diverzifikovaná portfolia. Určitý zpomalující růst až stagnaci pocítují ostatní společnosti mimo technologický trend, kde podle analýzy společností JPMorgan a Moody stagnují investice do stálých aktiv, jako jsou budovy, stroje nebo patenty.

I investoři očekávají určitý pokles tržní hodnoty, ovšem ne v blízké době. Dle článku od Reuters **Opinions split over AI bubble after billions invested**¹⁰ se 54 % investorů domnívá, že se akcie firem poskytujících jazykové modely pohybují v bublině, čemuž oponuje 38 % investorů, kteří nevěří v její existenci. Názory a emoce investorů mohou výrazně ovlivňovat ceny podílových aktiv, přičemž samotné očekávání pádu se může stát sebenaplnujícím. Důvodem však, proč i skeptičtí investoři nadále do tohoto sektoru směřují kapitál je, že očekávají tento pád v delším horizontu.

Podle článku **The Guardian**¹¹ také stoupá korelační riziko mezi sedmi nejsilnějšími společnostmi. Dle autora mají tyto společnosti v oblibě uvádět vzájemný odkup vlastních akcií či podílů do obchodních smluv. Zmíněna je dohoda mezi Open-AI a Nvidií, kde Open-AI zaplatí za čipy a následně Nvidia

⁵ THE ECONOMIST. *Palantir might be the most overvalued firm of all time*. Online. In: The Economist. Aug 12th 2025. Dostupné z: <https://www.economist.com/finance-and-economics/2025/08/12/palantir-might-be-the-most-overvalued-firm-of-all-time> [cit. 2025-11-15]

⁶ KRAUSKOPF, Lewis. *AI stock wobble points to US market reliance on tech*. Online. In: Reuters. November 6, 2025. Dostupné z: <https://www.reuters.com/business/finance/ai-stock-wobble-points-us-market-reliance-tech-2025-11-06/> [cit. 2025-11-30]

⁷ LOCKWOOD, Tasmin. *Bank of England warns of sharp market correction if AI bubble bursts*. Online. In: CNBC. Oct 8 2025. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2025/10/08/bank-of-england-warns-of-sharp-market-correction-if-ai-bubble-bursts.html> [cit. 2025-11-25]

⁸ PRATLEY, Nils. *The AI valuation bubble is now getting silly*. Online. In: The Guardian. Wed 8 Oct 2025. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/nils-pratley-on-finance/2025/oct/08/the-ai-valuation-bubble-is-now-getting-silly> [cit. 2025-11-16]

⁹ GREGG, Aaron a COCCO, Federica. *The S&P 493 reveals a very different U.S. economy*. Online. In: The Washington Post. November 24, 2025. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/business/2025/11/24/sp500-stock-market-tech-nvidia/> [cit. 2025-11-26]

¹⁰ REUTERS. *Opinions split over AI bubble after billions invested*. Online. In: Reuters. November 5, 2025. Dostupné z: <https://www.reuters.com/business/finance/opinions-split-over-ai-bubble-after-billions-invested-2025-10-16/> [cit. 2025-11-15]

¹¹ PRATLEY, Nils. *The AI valuation bubble is now getting silly*. Online. In: The Guardian. 8 Oct 2025. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/nils-pratley-on-finance/2025/oct/08/the-ai-valuation-bubble-is-now-getting-silly> [cit. 2025-11-30]

investuje okolo 100 miliard amerických dolarů do společnosti Open-AI. Podobná spolupráce existuje mezi Open-AI a společností AMD, na jejíž základě se Open-AI zavazuje odkoupit významné množství čipů a získat podíl ve společnosti AMD. Tyto cirkulární obchody mohou zvyšovat riziko investic, jelikož při případných finančních problémech jedné společnosti se dopady projeví na celé struktuře. Příznivci těchto dohod na druhou stranu oponují možností společného sbližování cílů společností, které mohou vést k vzájemnému prospěchu zúčastněných skupin.

Michael Burry, investor, který se proslavil odhalením hypoteční krize léta před jejím naplněním, tvrdí, že americké společnosti poskytující cloudové a AI služby nadhodnocují životnost pořízených GPU čipů, které jsou užívány při stavbě infrastruktury umělé inteligence, pro zvýšení doby odepisování¹². Delší dobou tak snižují odpisy připadající na jeden rok a uměle navyšují své zisky. Společnosti tedy pořízují čipy od výrobce Nvidia, která uvádí jejich životnost okolo 2 až 3 let, čipy jsou následně zakomponovány do širší infrastruktury datacenter, což by dle Burryho nemělo vést k prodloužení jejich životnosti, kde se však rozchází s tvrzením firem. Citovaný informační zdroj CNBC nebyl schopen nezávisle ověřit tato obvinění. Případné škody mezi roky 2026 až 2028 by mohly dosahovat 176 miliard amerických dolarů.

Indikátory skutečného nárůstu produktivity společností

Naproti tomu, jak již bylo zmíněno, existují podstatné rozdíly v porovnání s dnešním stavem kapitálového trhu technologických firem a trhu z počátku milénia. V průběhu internetové horečky nedosahovaly zapojené firmy žádných zisků. Jinými slovy byl v cenách akcií oceňován pouze potenciál, nikoliv skutečná produkce dané firmy. V dnešní době jsou však veškeré společnosti součástí *Magnificent seven* skutečně profitující.

Podle článku **Financial Times**¹³ není potřeba odhadovat přesnou chvíli, kdy dojde k případnému narovnání nadhodnocených titulů. Dlouhodobý trend ke skutečnému růstu technologického sektoru je očividný, a proto může být úplná absence z tohoto sektoru pro řadového investora kontraproduktivní. I dnes se mezi technologickými společnostmi objevují tituly, do kterých není vhodné investovat nebo je lepší jejich prodej. Ovšem dlouhodobý trend v tomto odvětví je dle autora očividný a jednoznačně kladný, přestože ve střednědobém horizontu může dojít ke korekci cen. Navíc zde jsou atraktivní alternativy v opomíjených sektorech typu zdravotnictví, spotřební zboží či energetika. Autor tedy doporučuje diverzifikaci portfolia a selektivní přístup k technologickému sektoru.

Analýza **Goldman Sachs**¹⁴ přiznává, že vybrané aspekty mohou připomínat předzvěsti možné existence bubliny. Vyzdvížen je hlavně cirkulární charakter obchodů, masivní kapitálové výdaje nebo vysoká valuace určitých společností, zatímco úroveň aktivity na veřejném trhu však zůstává pod úrovní vrcholu z dob minulých krizí. Vrcholné technologické společnosti také nadále vyplácí dividendy a zachovávají si nadprůměrné volné peněžní toky, což se v průběhu internetové horečky dělo jen zřídka. Někteří autoři docházejí k závěru, že v aktuální době sektor není v bublině. Vysoká valuace a výrazné kapitálové investice jsou vzhledem k přidané hodnotě umělé inteligence hodnoceny jako udržitelné. Jiní zůstávají spíše skeptičtější a zdůrazňují rostoucí závislost společností na financování investic přes dluh. Od roku 2022 platili největší budovatelé datacenter za své stavby v hotovosti, ovšem za poslední rok se jejich peněžní zůstatky výrazně snížily a poměr hotovosti ku celkovým aktivům klesl z 29 % na konci roku 2021 na dnešních 15 %. Společnosti tedy začínají stále častěji financovat významné kapitálové výdaje na dluh, což je patrné na zvýšeném množství emitovaných korporátní dluhopisů AI exponovaných společností. Za poslední rok emitovaly společnosti působící v trhu s AI dluhopisy v celkové hodnotě 139 miliard amerických dolarů, což představuje nárůst o 23 % v porovnání s minulým rokem, přičemž tyto společnosti

¹² LI, Yun. 'Big Short' investor Michael Burry accuses AI hyperscalers of artificially boosting earnings. Online. In: CNBC. Nov 11 2025. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2025/11/11/big-short-investor-michael-burry-accuses-ai-hyperscalers-of-artificially-boosting-earnings.html#:~:text=Michael%20Burry%2C%20the%20investor%20made%20famous%20by%20The,pad%20their%20profits%20from%20the%20artificial%20intelligence%20boom.?msocid=0969986da243629f2a118effa301637b> [cit. 2025-11-16]

¹³ EDELSTEN, Simon. AI bubble: don't throw the baby out with the bathwater. Online. In: Financial Times. Nov 8 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/f8cd239e-287c-4e3c-bfae-8c4acec7ac34> [2025-11-16]

¹⁴ NATHAN, Allison, et al. AI: in a bubble?. Online. In: Goldman Sachs. Oct 28, 2025. Dostupné z: <https://www.goldmansachs.com/insights/top-of-mind/ai-in-a-bubble> [cit. 2025-12-01]

utrátily 493 miliard amerických dolarů za kapitálové výdaje za posledních 12 měsíců. Vzhledem k vysokému peněžnímu toku společností mohou tyto dluhy vytvářet nové, i když rizikovější, příležitosti pro investory.

Podle komentáře **Financial Times**¹⁵, je rozdíl mezi short-term spekulací a dlouhodobým budováním infrastruktury. Některé výdaje mohou být skutečně přehnané, ale zároveň slouží k budoucímu růstu infrastruktury a celého odvětví, nejen k rychlému zisku. Podle **McKinsey reportu**¹⁶ může AI do světové ekonomiky přinést 2,6-4,4 biliónu amerických dolarů ročně, přičemž největší přínos očekává v bankovním či high-tech odvětví. Tato technologie tak může zásadním způsobem zvýšit produktivitu a díky autonomní práci s jazykem mohou firmy nyní potenciálně automatizovat až 60-70 % svých každodenních rutinních aktivit. Zároveň však vyžaduje vysoké investice, které vidíme, že jsou uskutečňovány již dnes. Plné využití přínosů bude záviset na adaptaci firemních procesů a schopnosti vyrovnat se s rychlými změnami.

Přičemž dnešní lídři v technologickém odvětví tyto atributy splňují, a proto lze očekávat nárůst jejich skutečné hodnoty. Technologie jsou jasnou tažnou silou přetrvávajícího tříletého býčího trhu¹⁷. Vzájemně je poměr Price-to-Earnings indexu S&P 500 tažen nahoru technologickými společnostmi z 10letého průměru v hodnotě 18,8 na dnešních 23, což ukazuje na rostoucí váhu technologických firem.

Možné dopady na českou republiku

Česká ekonomika a finanční trhy jsou velmi otevřené globálnímu kapitálovému prostředí. Z tohoto důvodu upozorňuje Česká národní banka¹⁸, že externí šoky a volatilita na globálních trzích mohou být hlavní příčiny krátkodobých rizik pro Českou republiku. Tato rizika jsou podporována faktem, že mnoho podílových nebo penzijních fondů je přímo vystaveno vůči americkým indexům, a tedy i akciím *Magnificent Seven* společností, jak informuje server **European pensions**¹⁹. V případě korekce jejich cen lze očekávat promítnutí zmiňovaného poklesu i v hodnotě fondů, a tím pádem i do úspor obyvatel. Krátkodobé dopady propadů v USA se i v minulosti promítaly na české scéně, i když s určitým časovým zpožděním. Česká národní banka na toto konto doporučuje, aby asset manažeři prováděli pravidelné stress testy a uvažovali o možných krizových scénářích prudké korekce cen.

Investice do datacenter a podpůrných aktiv zůstávají pro Evropskou unii poměrně důležitá, a to i přes významná rizika, která mohou obsahovat možnou korekci cen, rychlou amortizaci hardwarů, energetickou náročnost, nejistou návratnost investic nebo enviromentální škody. Kontinent však aktuálně zaostává za zbytkem světa mimo jiné kvůli relativně rychlé regulaci těchto technologií. V prosinci roku 2023 se zástupci členských států shodli na finálním znění aktu o umělé inteligenci, který bude postupně vycházet v platnost ve fázích počínaje rokem 2024. Ovšem nyní se objevují hlasy, které oponují dílčím částem aktu a navrhuji zpomalení implementace těchto fází.

Regulace, legislativa a geopolitické napětí kolem AI

Evropská komise navrhuje pozastavení vybraných částí druhé fáze AI Act, což jako celek vešlo v platnost minulý rok. Podle **Financial Times**²⁰ byl tento tlak na revizi vyvolán především velkými technologickými společnostmi a americkou vládou. Regulace má minimalizovat možná rizika, hlavně co se soukromí, finanční integrity nebo pracovních práv týče. Nadbytečná regulace však omezuje

¹⁵ THORNHILL, John. AI's double bubble trouble. Online. In: Financial Times. Oct 16 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/da16e2b1-4fc2-4868-8a37-17030b8c5498> [cit. 2025-11-16]

¹⁶ MCKINSEY. The economic potential of generative AI: The next productivity frontier. Online. In: McKinsey. June 14, 2023. Dostupné z: <https://www.mckinsey.com/capabilities/tech-and-ai/our-insights/the-economic-potential-of-generative-ai-the-next-productivity-frontier#/> [cit. 2025-11-16]

¹⁷ KRAUSKOPF, Lewis. AI stock wobble points to US market reliance on tech. Online. November 6, 2025 In: Reuters. Dostupné z: <https://www.reuters.com/business/finance/ai-stock-wobble-points-us-market-reliance-tech-2025-11-06/> [2025-11-16]

¹⁸ ČNB. FINANCIAL STABILITY REPORT SPRING 2025. Online. 23. 6. 2025. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/en/financial-stability/publications-on-financial-stability/Financial-Stability-Report-Spring-2025-00001/> [cit. 2025-12-01]

¹⁹ PERRIN, Paige. Czech dynamic pension funds grew by 7.03% in H1 2025. Online. In: European pensions. 21/07/25 Dostupné z: <https://www.europeanpensions.net/ep/Czech-dynamic-pension-funds-grew-by-703-in-H1-2025.php> [2025-12-01]

²⁰ FINANCIAL TIMES. The EU needs to rethink its AI rules. Online. In: Financial Times. Nov 12 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/6fefe4eb-dc54-4ea9-9ab9-20671c3670cf> [2025-12-01]

konkurenceschopnost evropských firem a činí tak celý kontinent méně atraktivní z pohledu investorů. Doposud byla implementována první fáze nařízení na počátku roku 2024, která zakazuje užívání umělé inteligence pro manipulaci nebo snímání obličejů z obrázků nebo kamerových záznamů. Aktuálně Evropská komise navrhuje opozdit implementaci částí druhé fáze, která se soustředí na oblast zdraví a kritické infrastruktury. Jak autoři však připomínají, toto samo o sobě není dostatečné pro dobehnutí ostatních kontinentů. Evropa zaostává, co se úspěšných start-up společností týče, a vzhledem k limitovaným přístupům ke kapitálu a drahým energiím bude obtížné se vyrovnat s konkurencí bez významných reforem.

Energetická náročnost na evropskou infrastrukturu

Zaostávání Evropské unie při vývoji umělé inteligence je také hmatatelné při pohledu na spotřebu elektřiny v datacentrech napříč kontinenty. Podle **International Energy Agency**²¹ se globální investice do datacenter od roku 2022 do roku 2024 zdvojnásobily, což také vyvolává vyšší poptávku po elektřině. Datacentra v roce 2024 představovala přibližně 1,5 % celosvětové spotřeby elektřiny, přičemž 45 % této energie bylo spotřebováno v USA, 25 % v Číně a 15 % v Evropské unii. V roce 2024 spotřebovaly členské státy 70 TWh výhradně na datacentra, tato spotřeba má dle predikcí²² vzrůst o 39 % na 115 TWh do roku 2030, což z datacenter činí významnou složkou růstu elektrické spotřeby EU v tomto desetiletí. Toto však naráží na ambiciózní cíl, který si EU stanovila, podle něhož má unie do roku 2030 snížit svou konečnou spotřebu energie o 11,7 %²³ ve srovnání s prognózami spotřeby energie z roku 2020. Další úskalí, které datacentra přináší, je otázka znečištění a celkového environmentálního dopadu. Datacentra využívají podstatné množství vody pro chlazení a zvýšené potřebné množství elektrické energie může způsobovat i vyšší zprostředkovanou zátěž na životní prostředí. Jako možné řešení navrhuje článek vyšší efektivitu využití elektrické energie a větší využívání obnovitelných zdrojů. Rostoucí spotřeba energií datacenter tak staví EU do složité pozice, kdy musí volit mezi technologickým pokrokem a klimatickými ambicemi.

Závěr

Současný rozmach umělé inteligence představuje pro globální i evropské trhy zásadní strukturální změnu s velkými příležitostmi, ale i riziky. Analýza ukazuje, že zatímco část trhu nese znaky možného přehřátí, fundamenty největších technologických firem jsou výrazně pevnější než v době internetové horečky. Investice dnes směřují do fyzické infrastruktury, která bude tvořit páteř digitální ekonomiky nadcházejících desetiletí. Ovšem možnost hmatatelné korekce cen investičních titulů ve krátko- až střednědobém horizontu je v poměrně reálná. O to větší hrozbu však představuje jejich energetická náročnost, obří kapitálové výdaje a silná vzájemná provázanost několika dominantních firem.

EU se nachází v situaci, kdy vyvažuje dvě protichůdné skutečnosti: udržení konkurenceschopnosti a dosáhnutí vytyčených cílů o energetické udržitelnosti. Kontinent aktuálně neudává trendy v oblasti AI, ale spíše dohání ztráty získané kvůli vysokým cenám energií, pomalejšímu rozvoji datové infrastruktury nebo náročné regulaci. Pokud EU neurychlí investice do modernizace elektrické infrastruktury a podpory AI start-upů, může závislost na amerických a asijských technologiích dále růst.

Celkově lze říci, že v případě budoucnosti AI není otázkou, zda přinese hodnotu, ale jak rychlá a jak výrazná bude její návratnost. Pro Evropu i Českou republiku se tak stává klíčovým úkolem najít rovnováhu mezi ochranou trhu, energetickou stabilitou, podporou inovací a dlouhodobou udržitelností. Pokud se tato rovnováha podaří, současná vlna investic může místo bubliny představovat základ pro novou industriální éru. Pokud však ne, riziko finanční korekce i prohloubení technologické závislosti na světových lídrech může výrazně vzrůst.

²¹ INTERNATIONAL ENERGY AGENCY. *Energy and AI*. Online. In: International Energy Agency. 10 April 2025. Dostupné z: <https://www.iea.org/reports/energy-and-ai> [cit. 2025-12-02]

²² Directorate-General for Energy. *In focus: Data centres – an energy-hungry challenge*. Online. In: European Commission. 17 November 2025. Dostupné z: https://energy.ec.europa.eu/news/focus-data-centres-energy-hungry-challenge-2025-11-17_en [2025-12-03]

²³ European Commission. *Energy efficiency targets*. Online. In: European Commission. 20 June 2022. Dostupné z: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-targets_en#ref-2030-energy-efficiency-target [2025-12-03]

Daně

Sophie Crocoll

Bleibt doch noch

Zůstaňte ještě

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 40, S. 30-32

Německá vláda chce starší lidi motivovat k delšímu setrvání v zaměstnání pomocí daňových bonusů. Koncept Aktivrente je plánovaný systém daňových pobídek, který má být zaveden od 1. ledna 2026 a který umožní osobám, které dosáhly zákonného důchodového věku, vydělat si až 2000 eur měsíčně bez daně, pokud vykonávají zaměstnání podléhající sociálnímu pojištění. Článek se zabývá otázkou, zda ale dokáže Aktivrente skutečně udržet více lidí v práci.

Graham Butler

Form and function in investment funds : tax transparency, legal personality and capital movements between the EU and third states

Forma a funce investičních fondů : daňová transparentnost, právní subjektivita a pohyb kapitálu mezi EU a třetími státy

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 8, p. 362-365

Článek rozebírá rozsudek Soudního dvora EU z dubna 2025 ve věci C-602/23 (Franklin Mutual European Fund) týkající se předběžné otázky o daňové transparentnosti investičních fondů, právní subjektivity investičních fondů a volného pohybu kapitálu mezi Evropskou unií a třetími státy. Případ vznikl v důsledku toho, že Rakousko odmítlo poskytnout plnou vratku srážkové daně investičnímu fondu se sídlem v USA. Soud rozhodl, že se subjekty z třetích zemí může být zacházeno stejně jako s UCITS fondy, které jsou daňovými rezidenty, pokud splňují rovnocenná podstatná kritéria, jako je rozložení rizika a zdanění na úrovni podílníků. Toto soudní rozhodnutí je precedencem v otázce daňového režimu investičních nástrojů se sídlem ve třetích zemích. - Poznámky.

Aloisio Flavio Ferreira de Almeida

From VAT to split payment : a digital shift in consumption tax design

Od daně z přidané hodnoty k rozdělené platbě: digitální posun v konstrukci daně ze spotřeby

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 5, p. 183-187

Autor kriticky zkoumá omezení modelu DPH, která se projevují v digitalizovaných ekonomikách. Zabývá se tím, jak mohou mechanismy rozdělených plateb (split-payment mechanism) zjednodušit dodržování daňových předpisů a zlepšit výběr daní. Tento mechanismus byl původně zaveden jako nástroj proti podvodům v rámci systémů DPH, a poté se rozvinul v potenciální základ pro nový model zdanění spotřeby. V rámci systému rozdělených plateb hradí kupující dodavateli pouze čistou hodnotu transakce, zatímco daňová složka je zadržena a odvedena přímo státu, obvykle prostřednictvím automatizovaných bankovních systémů. Autor dochází k závěru, že země s vyspělou digitální infrastrukturou by měly zvážit zavedení pilotního projektu rozdělených plateb daně z obrátu jako životaschopné alternativy k systému DPH. - Poznámky.

Johannes Frey, Laurenz Ade

Grenzen der Verarbeitung personenbezogener Daten durch die Finanzverwaltung

Omezení zpracování osobních údajů finanční správou

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 36, S. 2191-2194

V rámci daňové kontroly má finanční správa pravidelně přístup k celé řadě dokumentů, včetně těch, které obsahují osobní údaje daňového poplatníka a jeho zaměstnanců. Tyto údaje požívají v rámci primárního práva Unie, konkretizovaného v GDPR, vysokou úroveň ochrany. Přípustnost zpracování údajů státními orgány je proto podrobena přísným omezením. Článek poukazuje na hranice a důsledky překročení těchto hranic. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

Petr Musil, Roman Kalabiška

Nová zbraň municipalit? Neutralizace vyššího zdanění majetku přes místní koeficienty

Bankovníctví, Sv. 33, (2025) č. 11, s. 42-43

Konečnou výši daně z nemovitých věcí může ovlivnit prostřednictvím tzv. místního koeficientu i samotná obec. Zavedením místního koeficientu získávají obce větší flexibilitu při správě svých rozpočtů a mohou lépe reagovat na místní podmínky. Jeho výši však poměrně výrazně ovlivnil konsolidační balíček, který nabyl účinnosti počínaje r. 2024 (došlo k navýšení základní sazby daně z nemovitých věcí). V článku je rozebráno, k jakým změnám v nastavení místních koeficientů od té doby došlo. Autoři poukazují na fakt, že řada místních správ využila možnost svým koeficientem hýbat tak, aby byl eliminován vliv konsolidačního balíčku. Grafy dokládají počet obcí a městských částí uplatňujících místní koeficient v období 2015-2025 a objemy daně v těchto obcích v letech 2023-2025.

Catherine Slavičková

Obecná pravidla pro zdanění příjmů z českých a zahraničních investic

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 3, s. 66-72

Článek poskytuje ucelený přehled o zdanění příjmů z českých a zahraničních investic pro české daňové rezidenty. Kromě vysvětlení základních pravidel pro zdanění příjmů z prodeje cenných papírů a podílů na zisku se věnuje také specifikům zahraničních investic, včetně méně standardních investičních forem, které cennými papíry být nemusí. Autorka přibližuje časový test pro osvobození příjmů z prodeje cenných papírů, zdanění dividend vyplacených fyzické osobě i právnické osobě i dodatečnou úpravu základu daně ve vztahu k dividendovým příjmům osvobozeným od daně. Rozebírá též osvobození příjmů z prodeje dceřiné společnosti v EU/EHP a ve třetí zemi, zdanění dividend, resp. podílů na zisku, plynoucích ze zahraničí a další specifika týkající se zahraničních investic. - Poznámky.

Pavel Běhounek

Odměna jednatele

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 3, s. 33-40

Článek se zaměřuje na nárok jednatele společnosti na odměnu a na zdanění této odměny. Autor vysvětluje problematiku tzv. pravého souběhu funkcí i tzv. nepravého souběhu funkcí a v té souvislosti upozorňuje na problémy pracovních smluv uzavíraných s jednatelem. Pozornost je věnována také odměně jednatele z pohledu DPH, a to i s přesahem upozorňujícím na pohled Nejvyššího správního soudu na fakturaci zprostředkování jednatelem své společnosti, ve které je jediným jednatelem a zároveň jediným společníkem. Autor rovněž přibližuje problematiku účasti na důchodovém a nemocenském pojištění, odvodů pojistného a daňové uznatelnosti odměny jednatele. - Poznámky.

Ondřej Málek

Princip ne bis in idem při souběhu penále a trestní sankce od 1.7.2025

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 3, s. 73-78

Princip ne bis in idem neboli princip zákazu dvojího stíhání či trestání za stejnou věc patří mezi základní právní principy. Není pouze procesní překážkou, ale také důležitým prvkem právní jistoty a ochrany jednotlivce před nepřiměřeným výkonem trestního monopolu státu. V posledních letech se do popředí dostala otázka souběhu trestního řízení pro daňový trestný čin a daňového řízení, v němž je za tentýž skutek uložena peněžitá povinnost mající povahu sankce (penále). Autor vymezuje princip ne bis in idem dle relevantní judikatury, dále představuje analytický rozbor uplatnění tohoto principu v situaci souběhu sankce podle trestního práva a penále podle daňového práva se zvláštním zřetelem k novelizaci § 259a daňového řádu účinné od 1.7.2025. Novela zavedla možnost prominout penále za účelem zamezení dvojího trestání. - Poznámky.

Pavel Novák

Registrace: povinnosti plátců DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 26, (2025) č. 11-12, s. 28-30

Novela zákona o DPH s účinností od 1.1.2025 přinesla rozsáhlé změny v mnoha ustanoveních týkajících se této nepřímé daně. Autor se věnuje věcné změně spočívající v zavedení povinnosti u nově registrovaných plátců DPH dle § 79 odst. 7 ZDPH. Povinnost se vztahuje na plátce se sídlem v tuzemsku, který v daném kalendářním roce (předtím, než se stal plátcem) vykonával svoji ekonomickou činnost

v postavení neplátce, popř. na plátce se sídlem v jiném členském státě, který byl v daném kalendářním roce registrován do režimu pro malé podniky pro tuzemsko. Takový plátce musí uvést v daňovém přiznání k DPH rovněž hodnoty plnění podle § 76 odst. 1 písm. b) ZDPH, která uskutečnil v příslušném kalendářním roce. Problematika je dokreslena praktickým příkladem.

Thomas Streit and Denise Bahnmüller

VAT refund procedure in Germany : Federal Fiscal Court limits formalism regarding advance payment invoice

Postup vracení DPH v Německu: Spolkový finanční dvůr omezuje formalismus týkající se zálohové faktury

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 5, p. 209-212

Žádosti o vrácení DPH na vstupu stále čelí v Německu významným formálním překážkám. Příspěvek seznamuje s nedávným případem, kdy německý Spolkový finanční úřad (Bundeszentralamt für Steuern) částečně zamítl žádost o vrácení DPH (ze zálohových faktur) s tím, že příliš striktně uplatnil formální požadavky v neprospěch dotčené osoby povinné k dani. Věc byla následně předložena německému Spolkovému finančnímu soudu. Autoři rozebírají toto významné rozhodnutí BFH a zvažují jeho širší dopady na osoby povinné k dani a postupy při vrácení DPH. - Poznámky.

Pavel Hájek

Vliv daňové ztráty na lhůtu pro stanovení daně dle aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu

Právník, Sv. 164, (2025) č. 11, s. 1081-1089

Lhůta pro stanovení daně vymezuje základní časový rámec, ve kterém může dojít ke stanovení daně za určité časové období. Jejím účelem je zejména stimulace správce daně k včasnému výkonu jeho práv a povinností. Cílem článku je vymezit a vysvětlit dopady stanovení daňové ztráty na lhůtu pro stanovení daně. Autor interpretuje relevantní právní normy upravující daňovou ztrátu a lhůtu pro stanovení daně u daní z příjmů (daňový řád, zákon o daních z příjmů). Analýza se opírá o rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, o komentářovou literaturu a odborné články na toto téma. Z provedené analýzy vyplývá, že stanovení daňové ztráty ovlivní předmětnou lhůtu zcela zásadním způsobem. V článku jsou blíže popsány jednotlivé závěry NSS, na základě kterých lze délku lhůty spočítat, a zasazení do kontextu. - Poznámky.

Zdeněk Fojtík

Zdaňování příjmů ze služebností u fyzických osob ve zdaňovacím období roku 2025

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 11, s. 4-10

Článek rozebírá daňové povinnosti související se služebnostmi (věcnými právy k věci). Autor nejprve charakterizuje služebnost a uvádí členění a příklady služebností (pozemkové: služebnost inženýrské sítě; okapu; právo na vodu; právo pastvy atd., dále osobní: užívací právo; požívací právo a služebnost bytu). Návně rozebírá způsoby vzniku a zániku služebností. Uvádí, že služebnost může být zřízena za úplatu nebo bezplatně, což je podstatné pro posouzení případného zdanění (osvobození) příjmu ze služebnosti. Dále se autor zaměřuje na daňové dopady služebnosti sjednané za úplatu i služebnosti sjednané bezúplatně, na převod nemovité věci se současným zřízením služebnosti a na řešení příjmů ze služebnosti v rámci společného jmění manželů. Představuje judikáty týkající se osvobození příjmů plynoucích jako náhrada za služebnost vzniklou ze zákona nebo rozhodnutím státního orgánu a příjmů plynoucích jako náhrada za vyvlastnění.

Lenka Kokešová

Zdaňování umělců a sportovců

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 3, s. 41-44

Příspěvek se zaměřuje na problematiku zdanění příjmů profesionálních sportovců a umělců v Česku. Autorka rozebírá klasifikaci výkonu jejich činnosti, kdy zejména u činnosti kolektivních sportovců není jasné, zda ji lze považovat za výkon samostatné výdělečné činnosti, či zda se jedná o činnost závislou. Představuje několik rozsudků NSS, které uvedenou problematiku řešily. Dále posuzuje otázky výdajových paušálů, nepeněžních příjmů a mezinárodního zdanění umělců a sportovců. Autorka shrnuje, že výkon sportovní činnosti spadá do živností volných, provozovaných na základě živnostenského zákona, a příjmy jsou pro účely daně z příjmů klasifikovány jako příjmy ze živnostenského podnikání podle § 7 odst. 1 písm. b) ZDP. - Poznámky.

Zdeněk Morávek

Zneužití práva - možné souvislosti u neziskových subjektů

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 11, s. 10-16

Příspěvek se zabývá problematikou zneužití práva z pohledu praktického dopadu u neziskových organizací. Zneužitím práva je situace, kdy osoba jedná v souladu s textem zákona, avšak v rozporu s jeho účelem, přičemž takové jednání poškozuje ostatní subjekty. Autor nejprve shrnuje vývoj právní úpravy zneužití práva v ČR se zaměřením na zákon č. 80/2019 Sb. a dále se věnuje výkladu institutu zneužití práva vycházejícímu z dostupné judikatury NSS (zejména v oblasti daní). Zdůrazňuje, že úprava dopadá jak na zneužití práva, tak na jeho obcházení.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 26, (2025) č. 11-12

Pořízení nemovité věci koupí, ve vlastní režii, na úvěr (s. 3-6); Progresivní daň - jak se jí vyhnout? (s. 7-11); Oprava odpočtu DPH u dlužníků (s. 12-16); Příjmy poplatníka ze závislé činnosti, z autorských honorářů (s. 17-18); Manka, škody a ZDP (s. 19-22); Místo plnění mimo tuzemsko: poskytnutí služby a DPH (s. 23-27); Manka, škody a DPH (s. 31-33); Odpočet DPH v krácené výši (2.) (s. 34-37); Manka, škody a účetnictví (s. 45-46); Konflikt s trestním zákoníkem – zaměstnavatel (s. 47-49); Technické zhodnocení bezemisního vozidla – mimořádné odpisy (s. 59-63); Najatý automobil (s. 64-68); Rozhlasové a televizní poplatky – zákon č. 119/2025 Sb. (s. 69-71); Finanční plán firmy (s. 78-79); Nový stavební zákon - a prováděcí předpisy (s. 80-83); Výdělečná činnost a ZP – koordinační nařízení EU (s. 84-86); Smlouvy a dohody ke vzniku pracovního poměru (s. 87-89); Plátcí a platby ve zdravotním pojištění (s. 90-93).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 22

Cestovní náhrady - specifické případy - dotazy a odpovědi (s. 1-4); Poplatník s příjmy ze závislé činnosti se stává OSVČ v průběhu kalendářního roku - zahájení podnikání, stanovení vstupní ceny při zařazení majetku do obchodního majetku pro účely jeho odepisování, daňové přiznání k dani z příjmů, OSVČ a pojistné na sociální a zdravotní pojištění (s. 5-8).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Bert Losse

Ludwig Erhards Vordenker

Předchůdce Ludwiga Erharda

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 39, S. 32-33

Německý ekonom Leonhard Miksch, představitel ordoliberalismu, se podílel na vytvoření německého hospodářského systému a byl také raným zastáncem nezávislých centrálních bank. Dosud nepublikované deníkové záznamy nyní přinášejí nové poznatky. Článek je poctou k 75. výročí jeho úmrtí.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Dluh na bydlení vzrostl nejvíce za poslední tři roky

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 8, s. 26-28

Objem dluhu na bydlení letos překročil hranici 3 bilionů korun a za první polovinu r. 2025 se zvýšil o 172 mld. Kč (meziroční růst o 11 %). Zároveň ale klesá počet klientů bank a stavebních spořitelů s tímto typem dluhu. S růstem dluhu na bydlení roste i objem nesplácených hypoték, na nynější úroveň 4,72 mld. korun. Nejpočetnější skupinou klientů s dluhem na bydlení jsou lidé ve věku 35 až 44 let, u dlužníků v tomto věku se zároveň zhoršuje platební morálka. Nejvíce se u nich zvýšil i objem nespláceného dluhu na spotřebu. Tabulky mj. ukazují průměrné částky dlouhodobého a krátkodobého dluhu na klienta, meziroční změnu objemu dluhu podle krajů a složení dluhu.

Olaf Storbeck, Paola Tamma

ECB to start race for top roles as Lagarde era hits final stretch

ECB zahájí závod o nejvyšší pozice, protože se éra Lagardeové chýlí ke konci

Financial Times, Vol. 2025, No. 42096 (11.11.2025), p. 2

Článek nastiňuje blížící se personální změny v Evropské centrální bance, které ovlivňuje závod o nástupnictví po Ch. Lagardeové. Viceprezident Luise de Guindose jako první dovrší funkční období v květnu 2026. Vlády eurozóny se připravují na jednání o kandidátech, jejichž národnost, politický postoj a pohlaví ovlivní vnitřní rovnováhu ECB, přičemž novější východní členové usilují také o zastoupení. Soutěž o předsednictví již probíhá a aktuálně se Klaas Knot, Joachim Nagel a Pablo Hernández de Cos jeví jako hlavní kandidáti. Další soupeření přichází z Finska, Chorvatska a Francie, které navrhuji kandidáty na pozice v Radě. Dle autorů bude konečná volba do značné míry záviset na složitých mezistátních jednáních, která mohou nakonec dát větší váhu politickým dohodám než kvalifikaci.

Lee Harris, Euan Healy, Toby Nangle

Fears rise over rating of private credit risks

Rostou obavy ohledně ratingu soukromých úvěrových rizik

Financial Times, Vol. 2025, No. 42099 (14.11.2025), p. 9

Ratingové agentury získávají na významu na rychle se rozvíjícím trhu soukromých úvěrů v hodnotě 3 bilionů dolarů, což vyvolává obavy z praktik připomínajících dobu před r. 2008. Vzhledem k tomu, že soukromé kapitálové skupiny a jejich přidružené pojišťovny usilují o rychlejší a často příznivější ratingová hodnocení, varují regulátoři a přední představitelé odvětví, že nadsazená hodnocení by mohla vytvářet systémová rizika. Některé ratingové společnosti čelí zvláštní kontrole kvůli svým neobvykle vysokým počtům vyhotovených ratingů v poměru ke kapacitě analytiků, což vede některé správce aktiv k odmítnutí jejich ratingů. Menší agentury tvrdí, že poskytují vysoce kvalitní analýzy pro složité struktury a menší emitenty, ale mezinárodní orgány varují, že shovívavá hodnocení mohou zakrývat skutečné úvěrové riziko.

Martin Arnold

The growing push for bank deregulation

Rostoucí tlak na deregulaci bankovníctví

Financial Times, Vol. 2025, No. 42110 (27.11.2025), p. 17

Článek představuje, jak se nová místopředsdkyně Federálního rezervního systému USA pro dohled Michelle Bowmanová snaží zmírnit hlavní finanční regulace, zavedené po r. 2008. Její reformy vycházejí z širšího programu deregulace v éře prezidenta Trumpa a mají za cíl uvolnit biliony v úvěrové kapacitě tím, že zmírní kapitálové požadavky, uvolní pákové poměry, oslabí zátěžové testy a zavedou mírnější verzi pravidel Basilej III. Wall Street kroky vítá, ale kritizují je regulátoři a analytici, kteří varují před zvýšením systémová rizika a podnícením konkurenční deregulace ve Velké Británii a EU. Americké banky se připravují těžit z uvolněného kapitálu a potenciálních konkurenčních výhod. Některé globální banky zvažují přesun do USA, což vyvolává obavy z regulačního závodu ke dnu, který by mohl narušit ochranná opatření zavedená po finanční krizi.

Nicholas Megaw

Solving the credit drought

Řešení úvěrové krize

Financial Times, Vol. 2025, No. 42107 (24.11.2025), p. 17

Článek analyzuje přetrvávající neschopnost Spojeného království obnovit robustní úvěrování malých a středních podniků. Nedostatek úvěrovů pro SME podniky nadále podkopává investice, produktivitu a širší ekonomický růst. Dle bank jsou kapitálové náklady na úvěry pro menší firmy příliš vysoké a malé firmy mohou mít příliš vysokou averzi k riziku na to, aby si finance půjčily. Článek nastiňuje možná řešení, která mohou obsahovat úpravu regulace, větší využití interních ratingových modelů, zlepšení upisování úvěrů pomocí umělé inteligence a výrazné rozšíření vládních programů záruk za úvěry. Dle autora bude řešení úvěrové krize malých a středních podniků vyžadovat nejen technické úpravy politiky, ale také změnu podnikatelského sentimentu, jelikož britský ekonomický pesimismus potlačuje poptávku po financování a ochotu podstupovat riziko. Nadcházející rozpočet ministryně financí Rachel Reevesové je koncipován nejen jako test ekonomického řízení, ale i schopnosti oživit důvěru malých podniků.

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Calm amid the chaos

Klid uprostřed bouře

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9473, p. 75

O překvapivé stabilitě Indie, největší ekonomiky jižní Asie. Příspěvek rozebírá historický vývoj a hodnotí současnou situaci. V minulosti nebyla indická ekonomika zdaleka tak stabilní, jako dnes, čelila mj. různým konfliktům i problémům s platební bilancí. Ještě v r. 2013 pak byla zařazena bankou Morgan Stanley do skupiny tzv. "křehkých pěti rozvíjejících se trhů". Na indickou ekonomiku také nepříznivě dopadlo omezování kvantitativního uvolňování ze strany USA. Ekonomice pomohly reformy v bankovním sektoru, fiskální konzervatismus i snížení citlivosti na vývoj cen ropy. Neznamená to ale, že problémy v Indii neexistují - země se např. potýká s vysokou mírou nerovností ve společnosti a s nezaměstnaností absolventů (vyšplhala se až na 29 %). Občané ovšem na rozdíl např. od Nepálu nevidí zatím důvod k protestům: důvodem dle článku budou pravděpodobně optimistická očekávání ohledně budoucnosti.

Don't sweat

Čína a její souhrnná produktivita výrobních faktorů

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9471, p. 65

Čína, potýkající se s nepříznivou demografickou situací, usiluje o zvýšení své celkové produktivity výrobních faktorů (total factor productivity, TFP). V souvislosti s tím je v článku diskutována spolehlivost údajů o čínské ekonomice (Čína data o růstu své TFP oficiálně nezveřejňuje) a je prezentováno, jak si Čína vede dle různých zdrojů.

Olaf Storbeck, Sebastien Ash, Florian Müller

The free fall of German industry

Pád německého průmyslu

Financial Times, Vol. 2025, No. 42097 (12.11.2025), p. 17

Článek popisuje strukturální krizi, do které byla německá ekonomika vtažena po letech přetrvávající stagnace. Krize je dle autorů primárně způsobena agresivní průmyslovou politikou Číny, která dohnala německou kvalitu a nabízí výrazně levnější výrobky, a obchodní politikou USA, která tvrdě zasáhla německé vývozce. Vysoké náklady na práci a obtížná dekarbonizace těžkého průmyslu vedou k propouštění zaměstnanců v průmyslu. Přestože vláda kancléře Merze plánuje masivní investice do infrastruktury a obrany, ekonomové upozorňují, že tato opatření zatím nestačí kompenzovat negativní dopady zahraničního obchodu. Je potřeba přijmout tvrdší kroky, včetně potenciálně protekcionistických opatření a hlubších reforem.

Michael Stott, Michael Pooler, Joe Daniels

Latin America's oil and gas dilemma

Dilema Latinské Ameriky v oblasti ropy a zemního plynu

Financial Times, Vol. 2025, No. 42092 (6.11.2025), p. 17

Článek se zabývá konceptem spravedlivé energetické transformace v rozvojových zemích, zejména v Brazílii a Kolumbii. Brazilský prezident Lula da Silva, ačkoliv se prezentuje jako klimatický lídr s výrazným snížením odlesňování Amazonie, schválil průzkum ložisek ropy u ústí Amazonky. Země chce být do r. 2030 čtvrtým největším producentem ropy na světě. Brazílie tento krok obhajuje jako nezbytný k financování zelených investic a sociálních programů pro chudé, a to i přesto, že 90 % spotřeby elektřiny Brazílie pokrývají obnovitelné zdroje. Naopak Kolumbie pod vedením Gustava Petra zvolila radikální přístup a zastavila veškerý nový průzkum ložisek ropy a plynu, ačkoli fosilní paliva a nerosty tvořily v r. 2022 44 % příjmů z exportu. Tato politika vedla ke zpomalení ekonomiky, kdy růst HDP v r. 2023 dosáhl pouze 0,7 %, a vyvolává politický odpor s přísliby zvrácení Petrovy energetické politiky v příštích volbách. Článek uzavírá, že brazilský model, který kombinuje produkci fosilních paliv s ekologickými cíli, získává na síle napříč globálním Jihem jako pragmatické řešení pro rozvoj a financování přechodu.

Jamie Smyth

The revival of US deep-sea drilling

Oživení hlubinné těžby v USA

Financial Times, Vol. 2025, No. 42101 (17.11.2025), p. 19

Článek popisuje, jak ropný průmysl v Mexickém zálivu zažívá díky novým vysokotlakým vrtným technologiím revitalizaci. Technologie byly vyvinuty díky politické podpoře Trumpovy administrativy, která uvolnila regulace a plánuje prodej nových těžebních licencí. Těžba v Mexickém zálivu by měla zpřístupnit přibližně 2 miliardy barelů dříve nedosažitelné ropy a plynu. Optimismus z energetické bezpečnosti kontrastuje s poklesem investic z 43,7 miliardy USD v r. 2015 na 18,6 miliardy USD v minulém roce. Kritici z řad ekologických aktivistů a demokratických politiků varují, že nové projekty ohrožují životní prostředí a upevňují závislost na fosilních palivech na desetiletí dopředu. Zpochybňují také, zda se ropný průmysl poučil z katastrofy Deepwater Horizon v r. 2010, zejména s ohledem na uvolnění bezpečnostních předpisů. -- Český překlad článku viz čas. Euro č. 47/2025, s. 34-39.

Informatika. Počítače

Barbara Moens, Melissa Heikkilä

Can the EU fix its landmark AI rules?

Dokáže EU opravit své přelomové předpisy týkající se umělé inteligence?

Financial Times, Vol. 2025, No. 42104 (20.11.2025), p. 17

Článek popisuje, jak se přelomový zákon EU o umělé inteligenci, který byl původně oslavován jako světová novinka v oblasti vytváření důvěryhodné AI, zapletl do politického spěchu a problémů s implementací. Nyní se zdá, že ohrožuje konkurenceschopnost Evropy v rychle se vyvíjejícím technologickém oboru. Zákon, který byl vyjednáán pod intenzivním tlakem v r. 2023 a později rozšířen, je kritizován za to, že zachází s AI jako se statickým produktem, nikoli jako s dynamickým procesem. To vede k obavám, že Evropa potlačuje své vlastní start-upy a zároveň posiluje větší firmy. Globální pozornost se přesouvá od rizik umělé inteligence ke geopolitické konkurenci, a proto Evropská komise odložila účinnost klíčových ustanovení týkajících se vysokých rizik. Zastánci tvrdí, že zákon chrání práva a stanoví globální standardy, a kritici říkají, že je předčasný a odvádí pozornost od hlubších strukturálních problémů, které podkopávají inovační kapacitu Evropy.

Martin Mach

DeepSeek jako precedent - test odolnosti evropské regulace umělé inteligence

Právník, Sv. 164, (2025) č. 11, s. 1068-1080

Příspěvek přináší případovou analýzu, která zkoumá dopady a rizika spojená s používáním čínského AI modelu DeepSeek v Evropské unii z hlediska ochrany osobních údajů a jeho souladu s evropskou legislativou. Dále zjišťuje, zda EU podniká kroky k zajištění adekvátní ochrany občanů EU, popř. jaké kroky by měla podniknout. Autor analyzuje právní rámec ochrany osobních údajů v EU, zejména nařízení GDPR a Akt o umělé inteligenci a hodnotí, zda DeepSeek splňuje požadavky těchto regulací. Zároveň se věnuje i komparaci přístupu EU a USA vůči technologickým společnostem se sídlem v Číně (případ sítě TikTok). Hodnotí možné regulační scénáře, včetně zařazení DeepSeek na seznam bezpečnostních hrozeb, dočasného zákazu nebo trvalé blokace jeho služeb v EU. Zvláštní pozornost je věnována otázce proporcionality a účinnosti těchto opatření, a to jak z pohledu ochrany osobních údajů, tak z hlediska geopolitických důsledků. - Poznámky.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Babis and bashing Ukraine : the Visegrad Four

Babiš a kritika Ukrajiny : Visegrádská čtyřka

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9473, p. 22, 24

Článek reaguje na vítězství Hnutí ANO ve volbách do Poslanecké sněmovny ČR v říjnu 2025. Autoři rozebírají, jaký postoj by k podpoře Ukrajiny mohla zaujmout pravděpodobná příští vláda složená z Hnutí ANO, SPD a Motoristů, a to zejména v kontextu postoje ostatních zemí Visegrádské čtyřky.

Europe's opportunity**Příležitost pro Evropu**

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9472, p. 9

Ukrajíně, napadené před více než třemi lety Ruskem, pomalu docházejí finance. V nedávné době omezily finanční podporu Spojené státy, zároveň Ukrajina již nemá příliš možnost si půjčovat. Tím zemi vyschly dva ze tří zdrojů financování, zbývá už pouze Evropa. Ta se ovšem na půjčce, zajištěné zmrazenými ruskými aktivy, v říjnu tohoto roku z různých důvodů neshodla. Článek rozebírá, proč by Evropa Ukrajíně měla pomoci - ruská ekonomika si nevede dobře (i přesto, že sankce nezabraly, jak se očekávalo) a pět let dalších bojů by pravděpodobně vyvolalo v Rusku bankovní a ekonomickou krizi. Zároveň by Evropa snížila svou závislost na americké obraně, když by se jí podařilo vybudovat finanční a průmyslové síly pro svou vlastní obranu. Pomoc Ukrajíně vyhrát válku s Ruskem je pro Evropu historickou příležitostí. -- Viz i článek na s. 54-55.

From customer to killer : Europe's China shock**Od zákazníka k zabijákovi: evropský šok z Číny**

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9475, p. 18-20

Mnoho evropských výrobců dospělo k závěru, že jim Čína hrozí vyřazením z trhu, a to jak férovými, tak neférovými prostředky. K nejhlasitějším stěžovatelům patří Německo, které je největším evropským exportérem i investorem ve vztahu k Číně. Obchodní deficit Německa s Čínou prudce vzrostl. V článku je rozebráno, co lze udělat pro ochranu evropského průmyslu, a zvažováno, zda bude Evropa mít odvahu to udělat. -- K tématu viz také s. 11 a 52.

The new globalisation paradox**Nový paradox spojený s globalizací**

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9472, p. 70

Administrativa amerického prezidenta D. Trumpa uvaluje vysoká dovozní cla, důvody se přitom u různých zemí liší. Jak na tato opatření reagovat, zejména v situaci, kdy mechanismy na úrovni Světové obchodní organizace příliš nefungují? Příspěvek informuje o postupu Brazílie - ta si svou "národní autonomii" uchovává tím, že se snaží ještě více integrovat do zahraničního obchodu (např. uzavírá dohody o volném obchodu, a to i přesto, že stávající brazilský prezident Lula býval dříve vůči volnému obchodu spíše skeptický). Zavázat se v rámci dohod o volném obchodu dodržovat určitá pravidla nemusí být pouze omezením, ale i výhodou - sdílená pravidla mj. přinášejí větší transparentnost a předvídatelnost. Článek v této souvislosti odkazuje na různé odborné publikace a teorie, např. na přednášku "National Self-Sufficiency" J. M. Keynesa, na tzv. "politické trilema" světové ekonomiky D. Rodrika (podle politického trilematu nelze dosáhnout současně ekonomické integrace, demokratické politiky a plné národní autonomie) či na názory A. Hirschmana, který považoval pravidla současně za "štit" i omezení.

Why China is winning the trade war**Proč Čína vítězí v obchodní válce**

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9471, p. 9

O vzájemných vztazích mezi Čínou a USA zejména v oblasti zahraničního obchodu, a to v kontextu setkání nejvyšších představitelů obou zemí, ke kterému mělo dojít na přelomu října a listopadu 2025. Obecně jsou vztahy mezi oběma státy nepříznivé, zdá se ale, že "navrch" má spíše Čína, a to ze tří důvodů. Zemi se daří odolávat americkému nátlaku a sama zavedla některá odvetná opatření vůči USA; začala vytvářet vlastní nový "světový obchodní řád" a americká obchodní válka obecně činí Čínu silnější, namísto toho, aby ji oslabovala. Otázkou je, zda k setkání mezi USA a Čínou skutečně dojde, smíření mezi oběma rivaly se však spíše neočekává. -- K tématu viz také příspěvek na s. 16-18.

Podnik a podnikání**The \$1trn capex question****Velké americké firmy a jejich kapitálové výdaje**

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9471, p. 58

Příspěvek informuje o finančních výsledcích velkých amerických podniků z indexu S&P 500 (z oblasti umělé inteligence, ale i mimo ni) a o jejich investičních záměrech, a to v návaznosti na hospodářskou

politiku administrativy amerického prezidenta D. Trumpa. Na první pohled vypadají výsledky velkých amerických firem skvěle, a to vlivem klesajících úrokových sazeb, opatření mimo zahraničněobchodní politiku přátelských vůči podnikům (daňové škrtky) a nezasahování do uzavírání podnikových dohod. Mimo oblast AI však situace zdaleka tak růžová není. Nejde o důsledek cel, ale spíše o nekonzistentnost opatření a související nejistotu. Tato situace se promítá i do ochoty amerických podniků investovat, zejména ve vybraných sektorech.

Jan Čermák

Evropský 28. režim: pomoc start-upům, nebo hrozba pro zaměstnance?

Sondy, Sv. 2025, č. 11, s. 32-33

Inovativní podniky v Evropě čelí výzvě, kterou představuje 27 různých právních režimů s vlastní úpravou obchodních společností, jejich zdaněním a dalšími povinnostmi vůči veřejné správě nebo zacházením se svými zaměstnanci. Článek představuje evropský 28. režim korporátního práva, který je návrhem na vytvoření nového volitelného virtuálního právního rámce na úrovni celé Evropské unie. Společný předpis by sjednotil vybrané aspekty obchodního, daňového a pracovního práva a další podmínky a povinnosti stojící paralelně k národním právním úpravám členských států. Autor shrnuje klíčové prvky návrhu 28. režimu a zdůrazňuje, že nabízí flexibilnější pravidla nejen v korporátním, ale i v pracovním právu. Blíže se věnuje dopadům na práva zaměstnanců a souvisejícím rizikům v oblasti zaměstnaneckých akcí, omezení participativních práv, kolektivního vyjednávání a veřejného dozoru i soudní ochrany. Autor uvádí, že některé společnosti by mohly využít nový právní rámec pouze k vyhýbání se povinnostem vyplývajícím z národní právní úpravy a souvisejícím vyšším nákladům.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Byty v Praze zdražují : prodeje rostou, ceny atakují historická maxima

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 8, s. 32-33

Článek shrnuje závěry analýzy společnosti Trigema, Skanska Residential a Central Group týkající se bytového trhu v Praze v prvním pololetí r. 2025. Odhaduje se, že celkové roční prodeje pražských bytů by mohly přesáhnout osm tisíc, což by znamenalo nový rekord. Poptávka je zhruba o pětinu vyšší ve srovnání s dlouhodobým průměrem, zejména u nových bytů. Ceny nových bytů pokračují v pozvolném růstu hlavně v důsledku silné poptávky, limitované nabídky, rostoucích cen stavebních pozemků i zvyšování stavebních nákladů. Grafy ukazují vývoj prodeje nových bytů v Praze za období 2011-2025, dynamiku průměrné ceny za metr čtvereční a počtu volných bytů v období 2013-2025. -- Podrobněji k cenám studentských bytů viz s. 34-37.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Jiří Vaňásek

Jaká je skutečná situace na trhu práce?

Sondy, Sv. 2025, č. 11, s. 5-9

Pohled na dynamiku zaměstnanosti v Česku za posledních deset let a na aktuální situaci na trhu práce v r. 2025. Autor seznamuje se strukturou a rozložením nezaměstnanosti, s vývojem na trhu práce podle podílu nezaměstnaných a volných pracovních míst, s agenturním zaměstnáváním a zaměstnaností cizinců. Upozorňuje na dopad strukturálních změn a na dlouhodobé výzvy ovlivňující strukturu trhu práce. Tabulky ukazují vývoj nezaměstnanosti v ČR v období září 2023 až září 2025, změny v podpoře v nezaměstnanosti, počet povolení pro agentury práce za období 2015-2025 a počty zaměstnaných cizinců v ČR v letech 2015-2024. Pomocí grafů je znázorněna míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích a podíl nezaměstnaných osob dle počtu obyvatel v okresech ČR v září 2025.

Tobias VöBing

Workation: Arbeiten, wo andere Urlaub machen

Workation: pracovat tam, kde ostatní tráví dovolenou

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 37, S. 2300-2304

Workation (spojení práce a dovolené) a práce ze zahraničí se těší stále větší oblibě. Mnoho zaměstnanců v Německu aktivně požaduje tuto možnost a mnoho zaměstnavatelů jim vychází vstříc nebo dokonce proaktivně nabízí takové možnosti. Článek se zabývá otázkami, zda mohou zaměstnavatelé vyhovět každému přání, jaká rizika skutečně existují, či zda představuje zaměstnanec, který pracuje z Thajska, skutečné riziko pro podnik. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M11.

Michaela Hradcová

Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 11, s. 6-10

Autorka představuje nový právní předpis, jehož účinnost nastane od 1.1.2026 a který stěžejním způsobem dopadá na komunikaci zaměstnavatelů se státními orgány - zákon č. 323/2025 Sb., o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele. Jeho obsahem je tzv. jednotné měsíční hlášení, jeho definice, náležitosti, povinnosti zaměstnavatelů s tím související a sankce při jejich porušení, stanovení lhůt atd. Zákon také přináší úpravu související s tzv. evidencí zaměstnavatelů a evidencí zaměstnanců. V článku je rozebráno přihlašování a odhlašování zaměstnavatelů i zaměstnanců v různých časových obdobích (leden-březen 2026; duben-červen 2026; od července 2026 dále). Je také uvedeno, jaké zaměstnance zaměstnavatel přihlašovat nemusí, jaké jsou hlášené údaje a uživatelé údajů i podoba jednotného měsíčního hlášení. -- K nesrovnalostem, které mohou v JMZH způsobit problém, viz s. 11-18. -- Viz také Práce a mzda č. 12/2025, s. 16-19.

Změna zákona o zaměstnanosti za účelem posílení potírání nelegální práce u cizích státních příslušníků

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 19-20, příl. Legislativa s. ii

Informace o zákonu č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím úpravy dávky státní sociální pomoci, se zaměřením na novelu zákona o zaměstnanosti (část dvacátá šestá). Dnem 1.10.2025 nabývají účinnosti opatření posilující potírání nelegální práce u cizích státních příslušníků. Novela přináší změny v hlášení nástupu do zaměstnání u cizinců (hlášení je třeba provést ještě před samotným nástupem k výkonu práce) a zavádí pojem nehlášené práce. Porušení předmětné povinnosti je nově zavedeným přestupkem s odpovídající sankcí. V článku jsou tyto změny zákona o zaměstnanosti blíže přiblíženy. -- K tématu nehlášené práce cizinců viz Práce a mzda č. 11/2025, s. 21-22.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 20, (2025) č. 11-12

Minimální mzda od ledna 2026 zvyšuje nároky zaměstnanců (s. 3-5); Nové povinnosti zaměstnavatelů při pracovních úrazech (s. 6-7); Jiné osobní překážky v práci na straně zaměstnance – nově (s. 12-17); Vstupní lékařské prohlídka – je povinná? (s. 18-20); Potvrzení o zaměstnání (s. 21-25); Alkohol na pracovišti (s. 26-29); Evidence pracovní doby (s. 36-40); Novela zákona o elektronizaci zdravotnictví č. 236/2025 Sb. (s. 41-44); Kdo nemůže dostat výpověď z pracovního poměru (s. 45-47); Evidence pracovních úrazů (s. 48-52); Zaměstnanec zahájí v průběhu roku činnost jako OSVČ (s. 53-57); Souběžné kategorie zdravotního pojištění a změna od 1. ledna 2026 (s. 68-69); Více příjmů a důležitost typu dohody ve zdravotním pojištění (s. 70-71); Zaměstnavatelé a výše příjmu u dohod ve zdravotním pojištění (s. 72-73); Nárok na ošetřovné (s. 74-77); Velká novela školského zákona – 267/2025 Sb. (s. 90-94); Změny ve školství (s. 95-98); Nové právní předpisy v oblasti veřejné správy (s. 99-101).

Právo

Fabiola Annacondia

The Court of Justice of the European Union - recently decided and pending cases

Soudní dvůr Evropské unie - nedávné rozsudky a projednávané případy

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 5, p. 213-218

V článku je podán přehled rozsudků Soudního dvora EU a posudků generálních advokátů týkajících se daně z přidané hodnoty za období 1.9.2024 až 31.8.2025. Dále jsou uvedeny seznamy projednávaných případů k 31.8.2025 a dále případů, které čekají na posudek generálního advokáta SDEU. - Poznámky.

Pavla Tloušťová

Jaká práva má spotřebitel dle českého práva při nákupu padělků na internetu?

Obchodní právo, Sv. 34, (2025) č. 8, s. 2-8

Nabízet k prodeji, prodávat a skladovat výrobky porušující práva k ochranné známce je zákonem zakázané. Příspěvek se zabývá analýzou právního postavení spotřebitele v českém právu při nákupu padělků na internetu, jejichž počet každý rok roste. - Poznámky.

Vojtěch Kos

Odpovědnost za porušení náležité péče podle čl. 29 CS3D a její vztah ke zvláštním skutkovým podstatám v občanském zákoníku

Obchodní právo, Sv. 34, (2025) č. 9, s. 7-20

Článek se zabývá institutem odpovědnosti společnosti za škodu dle článku 29 směrnice o náležité péči o udržitelný rozvoj podniků (CS3D). Autor analyzuje podmínky občanskoprávní odpovědnosti podle nově přijaté evropské legislativy s reflexí nejnovějších plánovaných změn a srovnává ji s českou právní úpravou, zejména s ustanoveními § 2924 a § 2925 občanského zákoníku. Věnuje se otázkám zavinění a druhu občanskoprávní odpovědnosti, možnosti liberace společnosti a změnám souvisejícím s balíčkem Omnibus. Článek přispívá k diskusi o právních důsledcích ESG regulace a její implementace v rámci EU. - Poznámky.

Natálie Bret

Odškodnění újmy způsobené očkováním proti nemoci COVID-19 : je dosavadní výklad zákona č. 569/2020 Sb. ústavně konformní?

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 19-20, s. 643-655

Kritická analýza dosavadního přístupu k výkladu podmínek zákona č. 569/2020 Sb., který měl přinést rychlé a efektivní odškodnění případných nežádoucích účinků po očkování proti onemocnění covid-19. Autorka se zamýšlí nad jeho ústavní konformitou a podrobuje ji základním metodám interpretace právních norem. Přibližuje kontext přijetí zákona č. 569/2020 Sb. a jeho teleologické pozadí, hodnotový kontext i ústavněprávní rozměr problematiky. Poté se zaměřuje na dosavadní rozhodovací praxi, na interpretaci pojmu zvlášť závažného ublížení na zdraví a na návrh NS na zrušení části zákona č. 569/2020 Sb. (ve věci sp. zn. 25 Cdo 946/2024). Autorka dovozuje, že dosavadní převažující výklad zkoumaného zákona není možné považovat za ústavně konformní, protože významně omezuje okruh poškozených. - Poznámky.

Václav Šmejkal

První rozhodnutí dle DMA jako důkazy svébytnosti nového nástroje

Antitrust, Sv. 2025, č. 2, s. 40-45

Akt o digitálních trzích (evropské nařízení č. 2022/1925; DMA) začíná přetvářet realitu digitální ekonomiky velkých online platforem v Evropě. Článek analyzuje dvě rozhodnutí přijatá v letech 2024-2025 na základě DMA z hlediska toho, jak orgány EU chápou a vykládají tento nový nástroj k zajištění spravedlivých a otevřených digitálních trhů. Autor rozebírá, zda je přístup a argumentace Evropské komise, jakož i Tribunálu EU při aplikaci podobná, nebo naopak odlišná od té, která je standardem při aplikaci evropského soutěžního práva (zejm. čl. 102 SFEU). Předmětem analýzy je rozhodnutí Tribunálu T-1077/23 ve věci Bytedance Ltd. ze 17.7.2024 a následně dvojité "upřesňující" rozhodnutí Komise vůči Applu z 19.3.2025. - Poznámky.

Karina Harmanová, Františka Sandroni, Václav Pilík

Rodinný závod v italsko-českém porovnání

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 19-20, s. 613-626

Článek přináší porovnání české občanskoprávní úpravy rodinného závodu s její podstatně starší italskou předlohou a hodnotí využitelnost zkušeností s italskou právní úpravou v českém právním prostředí. Autoři nejprve vymezují obecnou úpravu rodinného podniku (závodu; impresa familiare) v občanském zákoníku (povaha a použití), dále se zaměřují na účastenství na provozu rodinného podniku a na práva, která z toho plynou. Přibližují také práva jednotlivých členů na podíl na zisku z rodinného podniku i vypořádací problematiku rodinného podniku. Autoři upozorňují na nedostatky recepce italské právní úpravy do úpravy tuzemské a potvrzují hypotézu o potenciálu italské judikatury a doktríny být pramenem podpůrných argumentů k výkladu naší úpravy (např. v otázkách vymezení rodinného závodu, uznání práce člena rodiny pro rodinu za účast na provozu rodinného závodu a určování podílu člena rodiny na zisku ze závodu). - Poznámky.

Regina Mosebach, Arthur Braun

SRN: Spolkový soudní dvůr: Náhrada nemotné újmy v souvislosti s porušením ochrany osobních údajů na sociální síti Facebook

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 19-20, s. 668-670

Příspěvek seznamuje s rozhodnutím německého Spolkového soudního dvora (BGH) z listopadu 2024 (sp. zn. VI ZR 10/24), který se týká krádeže dat na sociální síti Facebook v letech 2018 a 2019. Žalobce jako uživatel Facebooku požadoval mj. náhradu nemotné újmy od žalované společnosti Meta Platforms. Rozsudek v souladu s rozhodující judikaturou EU stanoví nízké požadavky na prokázání nemotné újmy ve smyslu čl. 82 GDPR. Může jí být i pouhá a krátkodobá ztráta kontroly nad vlastními osobními údaji v důsledku porušení GDPR. Není nutné, aby došlo ke konkrétnímu zneužití těchto údajů k újmě dotčené osoby, ani k dalším znatelným negativním důsledkům. Rozsudek je příkladem toho, co je možné zohlednit při posuzování nemotné újmy soudem. - Poznámky.

Erik Ros

Two paths, one form of justice? : denying CJEU referrals and the right to a fair trial

Dvě cesty, jedna spravedlnost? : odmítnutí předložit věc Soudnímu dvoru EU a právo na spravedlivý proces

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 8, p. 347-357

Autor v článku rozebírá povinnost vnitrostátních soudů uvést důvody, proč nepředložily předběžné otázky Soudnímu dvoru EU, jako aspekt práva na spravedlivý proces (dle čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech a čl. 47 Listiny základních práv EU). Nejprve poskytuje přehled výjimek podle práva EU z povinnosti vnitrostátních soudů poslední instance předkládat věci Soudnímu dvoru (např. rozhodnutí ve věci Cilfit, C-283/81), poté se zaměřuje na judikaturu Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) týkající se povinnosti uvést důvody (např. rozsudek C-144/23 ve věci Kubera, C-561/19 ve věci Consorzio). Představuje také rozhodnutí ve věci Georgiou v. Řecko z března 2023, v němž ESLP přijal nový přístup při zodpovídání otázky, zda odmítnutí vnitrostátního soudu poslední instance předložit předběžnou otázku SDEU porušuje článek 6 EÚLP. - Poznámky.

Marek Dvořák, Radovan Štencel

Vzdálená biometrická identifikace osob v reálném čase v prostředí České republiky

Bulletin advokacie, Sv. 2025, č. 10, s. 25-32

Článek se zabývá problematikou vzdálené biometrické identifikace osob v reálném čase ve veřejně přístupných prostorech, se zaměřením na právní rámec a jeho aplikaci v České republice. Od 1.8.2025 je účinná tuzemská legislativa reflektující změny zákona o zpracování osobních údajů a zákona o Policii ČR, v reakci na požadavky stanovené nařízením o umělé inteligenci. Autoři kriticky posuzují soulad aktuálně schválených předpisů s evropským právem. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Filip Zíka

Auta jedou přes hranice

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 9, s. 30-31

Pohled na bilanci zahraničního obchodu s motorovými vozidly v ČR. Vývoz i dovoz mají dlouhodobě rostoucí trend, který byl přerušen pouze opatřeními souvisejícími s pandemií covid-19 v r. 2020. Nárůst cen energií v r. 2022 vedl ke zvýšení vstupních nákladů pro zpracovatelský průmysl, oblast automotive ale tolik nezasáhl. V posledních třech letech překročila celková hodnota vývozu motorových vozidel 1 bilion Kč. V článku je přiblížena skladba hlavních vývozních teritorií, struktura vývozu i dovozu i výsledky zahraničního obchodu s elektromobily. Grafy dokládají vývoj zahraničního obchodu Česka s motorovými vozidly v období 2015-2024, dynamiku zahraničního obchodu s osobními elektromobily v období 2020-2024 a strukturu dovozu motorových vozidel za období 2020-2024. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Auta ve statistice na s. 19-37.

Anastasija Neradová

Economic confidence in Central Europe during the Covid-19 pandemic : developments in business and consumer surveys

Ekonomická důvěra ve střední Evropě během pandemie covid-19: vývoj v průzkumech mezi podniky a spotřebiteli

Statistika, Vol. 62, (2025) No. 3, p. 420-426

Článek zkoumá, jak pandemie nemoci covid-19 změnila ekonomickou důvěru ve střední Evropě. Vychází z průzkumů Evropské komise (Business and Consumer Survey, BCS), které sledují vývoj ukazatele ekonomického sentimentu (ESI), podnikatelského sentimentu a spotřebitelské důvěry od r. 2020 do začátku r. 2025. Autorka zdůrazňuje bezprecedentní propad důvěry. Analýza ukazuje, jak se vzorce oživení lišily v Německu, Rakousku, Česku, Polsku a na Slovensku v důsledku rozdílů v ekonomické struktuře, politických reakcích a odolnosti jednotlivých odvětví. Německo a Rakousko se do konce r. 2020 vrátily na úroveň sentimentu před pandemií, zatímco Polsko a Česko se zotavovaly pomaleji a Slovensko zůstávalo trvale slabší. ESI Slovenska klesl o 51,1 bodu a důvěra v průmyslu klesla v dubnu 2020 o 50,6 bodu. Na počátku r. 2025 dosáhly Polsko (ESI 100,9) a Česko (98,5) výsledků nad průměrem EU, zatímco Rakousko a Německo nadále zaostávaly, což odráží hlubší průmyslové a strukturální výzvy. Dle autorky se ukazuje přetrvávající zranitelnost související s inflací, energetickými šoky a geopolitickým napětím. - Poznámky.

Jakub Vachuška

Evropa stárne

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 9, s. 12-14

Pohled na demografické a další charakteristiky zjištěné prostřednictvím sčítání lidu, domů a bytů uskutečněných okolo r. 2020 v 31 evropských zemích. Autor upozorňuje na velké rozdíly ve stáří populací a v pokročilosti procesu stárnutí mezi jednotlivými zkoumanými státy. V průměru nejstarší populaci měla Itálie (46,2 roku), dále několik dalších států evropského jihu (Portugalsko, Řecko a Chorvatsko), ale také Německo a Litva. Průměrný věk za všechny sledované státy jako celek byl 43,5 roku. Spolu s Islandem patřily mezi nejmladší státy Irsko, Lucembursko a Norsko, obyvatelstvo ČR mělo průměrný věk 42,7 roku. Od předchozích sčítání narostl průměrný věk ve všech analyzovaných zemích. V článku je dále rozebrána pokročilost procesu stárnutí populace (narůstání podílu obyvatel starších 65 let na celkovém počtu obyvatel) v jednotlivých státech a její odraz na věkové pyramidě. Průměrný podíl 65letých a starších na všechny analyzované státy je 20,9 %.

Jaroslav Zbranek

Klíčová součást české ekonomiky

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 9, s. 19-22

Statistický pohled na produkci automobilového průmyslu v Česku, který patří ke klíčovými pilířům ekonomiky. Odvětví výroby motorových vozidel představovalo v r. 2023 přibližně 10,2 % celkové produkce s hodnotou 1.732 mld. Kč. Grafy ukazují strukturu a objem spotřebních výdajů domácností za motorová vozidla za období 2014-2023, hrubé domácí výdaje a vývoz motorových vozidel v období

1990-2024, teritoriální strukturu zahraničního obchodu s motorovými vozidly (2010-2024) a produkci a dovoz za období 1990-2024. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Auta ve statistice na s. 23-37.

Thomas Hale

The problem with China's unreliable data

Problém s čínskými nespolehlivými daty

Financial Times, Vol. 2025, No. 42102 (18.11.2025), p. 17

Článek popisuje klesající důvěryhodnost čínských ekonomických dat a postupný pokles transparentnosti jejich průběžného zveřejňování, zejména u údajů o HDP. Dle článku se čínský reálný růst HDP blíží spíše 2 %, nikoliv oficiálním 5 %. To podtrhuje rostoucí pochybnosti ekonomů, kteří tvrdí, že čínský statistický systém se za vlády Si Ťin-pchinga stal méně transparentním a přístup k datům Národního statistického úřadu je stále více omezen. Čína se v minulosti snažila modernizovat své účetní postupy, analytici však nyní poukazují na nesrovnalosti nebo podezření na nadhodnocování údajů místními vládami, které vedou Peking k upřednostňování tvrdých produkčních údajů před mezinárodně standardizovanými měřítky výdajů. Výsledkem je prostředí, ve kterém se výzkumníci spoléhají na nedokonalé náhradní ukazatele a intuici, aby pochopili druhou největší ekonomiku světa. Čínská vláda mezitím odráží mezinárodní kritiku a zpřísňuje kontrolu nad informacemi.

Účetnictví

Rostislav Chalupa

Dohadné položky v účetní praxi a judikatuře

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 11, s. 24-31

Dohadné účty aktivní a dohadné účty pasivní (tzv. dohadné položky) slouží k naplňování tzv. akruálního principu účetnictví, který ukládá účetním jednotkám účtovat o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví (především nákladů a výnosů) do období, se kterým věcně a časově souvisejí. Článek představuje dohadné účty aktivní, dohadné účty pasivní a dohadné účty v cizí měně a za použití příkladů vysvětluje, co se na ně účtuje. Dále se zaměřuje na dva novější rozsudky Nejvyššího správního soudu, které se zabývaly dohadnými položkami a jejich dopadem na základ daně z příjmů (rozsudek sp. zn. 7 Afs 317/2022-30 ze dne 29.2.2024 a rozsudek sp. zn. 2 Afs 79/2023-62 ze dne 28.2.2024). Přibližuje také starší rozhodnutí NSS. Odůvodnění poskytuje účetním jednotkám jako poplatníkům důležité informace, co mají mít připraveno v případě obdobné daňové kontroly.

Veřejná správa

Jan Vašek, Denys Nikitin

Geopolitická rizika: nová výzva pro veřejné zadávání

Veřejné zakázky, Sv. 2025, č. 5, s. 46-48

Článek shrnuje klíčové faktory a negativní dopady současných geopolitických rizik na veřejné a sektorové dodavatele v ČR. Autoři seznamují s výsledky průzkumu, jak dobře jsou veřejní zadavatelé na geopolitické krizi připraveni a jaké nástroje dnes využívají k jejich eliminaci či snižování. Doporučují také konkrétní opatření, jak se na rizika připravit a jak je efektivně řídit. Zmíněny jsou rovněž identifikované bariéry implementace řízení rizik. Tabulka přehledně seznamuje s portfoliem proaktivních opatření zadavatelů.

Zdeněk Morávek

Nové právní předpisy v oblasti veřejné správy

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 11-12, s. 99-101

Příspěvek stručně rekapituluje nové právní předpisy zveřejněné ve Sbírce zákonů ČR v první polovině r. 2025, které se týkají veřejné správy. Jedná se např. o novelu zákona o sociálních službách č. 38/2025 Sb., vyhlášku č. 76/2025 Sb., kterou se mění formulářová podání pro daně z příjmů, o změnu vyhlášky o rozpočtové skladbě č. 105/2025 Sb. a o změnu nařízení vlády, kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osobních překážek v práci, č. 122/2025 Sb. Přiblížen je také celnický balíček č. 218/2025 Sb., nový zákon o kontrole veřejných financí č. 231/2025 Sb. a vyhláška č. 310/2025 Sb. novelizující vyhlášku o školním stravování. Autor také upozorňuje na vybrané materiály zveřejněné na webových stránkách MF ČR a Finanční správy.

Jan Brodský

Podpora řízení kvality interního auditu ve veřejné správě

Interní auditor, Sv. 29, (2025) č. 3, s. 26-27

Centrální harmonizační jednotka Ministerstva financí připravila pro orgány veřejné správy metodický pokyn CHJ č. 20 Program pro zajišťování a zvyšování kvality (doporučený vzor), který těm orgánům veřejné správy, které program kvality ještě nemají zaveden nebo jej nemají aktualizován, pomůže s jeho nastavením, a to s dostatečným předstihem před účinností zákona č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí.

Lukáš Sommer, Martin Flaškár, Ondřej Špičák, Ivana Rubešová

PPP projekty a koncese v praktickém pohledu

Veřejné zakázky, Sv. 2025, č. 5, s. 31-35

Projekty veřejně-soukromého partnerství (public-private partnership, PPP) jsou formou dlouhodobé spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem, která zahrnuje výstavbu či modernizaci infrastruktury a její následný provoz nebo poskytování služeb. Zapojení soukromého kapitálu umožňuje rozšířit dostupné zdroje financování a současně efektivně přenést část provozních a investičních rizik na soukromého partnera. Z právního hlediska jsou PPP projekty a koncese zvláštními instituty zakázkového práva. V článku jsou představeny různé typy PPP projektů (dle kritérií délky a míry zapojení soukromého subjektu a finanční náročnosti) a je přiblíženo využití těchto projektů u silniční infrastruktury a u výstavby a provozu zdravotnických a sociálních zařízení. Autoři rovněž charakterizují výhody a nevýhody PPP projektů. Upozorňují, že nejsou univerzálním řešením vhodným pro každý projekt.

Anna Ossosová

Strmý pád digitalizace stavebního řízení

Veřejné zakázky, Sv. 2025, č. 5, s. 25-30

Digitalizace stavebního řízení měla být jedním z klíčových milníků modernizace veřejné správy v ČR, nicméně po několika letech bezúspěšných snah o vlastní implementaci se projekt ocitl ve slepé uličce. Článek přináší bližší vhled do této problematiky optikou zákona o zadávání veřejných zakázek a zvažuje, proč byl konstatován nezákonný postup MMR jako zadavatele v navazujícím správním a soudním přezkumu. Autorka analyzuje jednotlivá zadávací řízení, jejich hlavní nedostatky a širší dopady do zakázkové praxe. Upozorňuje na konkrétní pochybení při elektronizaci stavebního řízení a nastiňuje praktické důsledky a dopady na budoucí zadávání informačních služeb. Zaměřuje se rovněž na personální a organizační aspekty procesu na ministerstvu. Právě ony do značné míry určily, jakým způsobem bylo se zadávacími řízeními po právní stránce nakládáno, jaké kontrolní mechanismy byly či nebyly uplatněny a proč se projekt digitalizace nakonec dostal do podoby, v níž se musel od původního konceptu stále více odklánět. - Poznámky.

Richard Hajdučík

Výběrová řízení ve státní správě : judikatura, která odhaluje skryté procesní pasti

Práce a mzda, Sv. 73, (2025) č. 11, s. 33-35

Článek informuje o nálezů Ústavního soudu ČR z 23.7.2025, sp. zn. I. ÚS 830/24, který představil nový pohled na postup, jakým je možné docílit přezkoumání výběrového řízení veřejných funkcí. Judikatura NSS dosud dovozovala, že výběrové řízení na pozice ve veřejné správě nepodléhá soudnímu přezkumu, protože ani neexistují pravidla, jejichž dodržování by bylo možné posuzovat. ÚS jednoznačně dovodil, že i v případě druhého kola výběrového řízení na veřejné funkce je postup přezkoumatelný před soudy. Na druhou stranu má ale sloužit pouze k odstranění těch nejzávažnějších vad (korupce, zneužití pravomoci) a účastníci se nemohou domáhat přezkumu základních kritérií výběrového řízení.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 31, (2025) č. 11

Výhodné možnosti financování municipálních projektů (s. 11); Politická krátkozrakost a populismus, nebo vize, prosperita a spravedlivé daně aneb Jak vyšší daň z nemovitosti zlepšuje dostupnost bydlení pro mladé a proč nadále nevyhnutelně poroste (s. 14-15); Změna ve financování nepedagogů řadě obcí

ještě přidělá starosti (s. 16-17); Co mohou obce získat energetickými úsporami? (s. 22); Digitální služby veřejné správy: jednotný design pro snazší orientaci občanů - Portál občana (s. 27); Povinnosti státu k zajištění participačních práv podle Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (s. 36-37); Obce mohou být poskytovateli všech druhů podpůrných bytových opatření (s. 38-39); Sociální vyloučení je fenomén, který se týká obcí v celém Česku - index sociálního vyloučení (s. 40-41); Věcné právo k cizímu pozemku - právo stavby (3) (s. 58).

Veřejné finance. Rozpočet

OECD

Beyond green tagging : how can public budgeting support climate goals?

Více než jen zelené značení jak může veřejné rozpočtování podpořit klimatické cíle?

OECD Papers on Budgeting, Vol. 2025, No. 6, p. 1-26

Článek analyzuje rychlý nárůst implementace zeleného rozpočtování (green budgeting) v rozvinutých zemích. Počet zemí, které ho zavedly, vzrostl ze 14 v r. 2020 na 24 v r. 2022. Navzdory tomuto pokroku však panuje shoda, že stávající postupy nejsou dostatečné pro efektivní a informované rozhodnutí o rozpočtu a zajištění souladu s ambiciózními závazky nulových emisí. Zkušenosti ukázaly, že většina vládních výdajů má neutrální nebo neurčený dopad na životní prostředí. Zpráva vyzývá k překročení pouhého zeleného tagování a k zaměření se na konkrétní snižování emisí skleníkových plynů (GHG). Doporučuje vyvinout nové nástroje, které budou hodnotit dopad rozpočtových návrhů na emise GHG, modelovat makroekonomické a fiskální dopady klimatických politik a provádět kalkulaci nákladů politik potřebných k dosažení klimatických cílů. Klíčovým zjištěním je nutnost propojit národní strategie NZE, akční plány a roční rozpočty, s vědomím, že náklady na zmírnění klimatických změn jsou z dlouhodobého hlediska výrazně nižší než náklady plynoucí z nečinnosti. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/11/OECD-Beyond-green-tagging.pdf>

Petr Musil

Česko na cestě k udržitelným veřejným financím : ještě není vyhráno

Bankovníctví, Sv. 33, (2025) č. 11, s. 39-41

Seznámení se závěry letošní Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, kterou vydala Národní rozpočtová rada. Je v ní projektován vývoj českých veřejných financí při současném nastavení na 50letý horizont. Článek upozorňuje na zasazení vážných prvků dlouhodobé neudržitelnosti do systému veřejných rozpočtů (jedná se zejména o dramatické snížení zdanění příjmů fyzických osob a odbourání dalších daňových příjmů i o důsledky plánu snížit strukturální schodek veřejných financí). Kladně je hodnocen dlouhodobý vývoj veřejných financí (aktivace dluhové brzdy se čeká až v r. 2037, veřejný dluh by za 50 let neměl být vyšší než 178 % HDP). Největší příspěvek k uvedenému zlepšení udržitelnosti přináší malá i velká penzijní reforma. Grafy ilustrují celkové saldo veřejných financí a jeho rozklad v období 2014-2028, příspěvky jednotlivých "složek" důchodové reformy ke změně salda penzijního systému a dynamiku vývoje úhrnné plodnosti a veřejného dluhu.

Karolína Zábojníková

Dlouhodobé úrokové sazby v EU se drží nad 3 %

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 9, s. 46

Dlouhodobá úroková sazba, která je jedním z maastrichtských kritérií, je pro jednotlivé země sestavována jako průměr výnosů sady vládních dluhopisů denominovaných v národní měně se splatností okolo deseti let. Článek porovnává její hodnoty pro jednotlivé členské státy EU i v rámci eurozóny. Podle údajů z července 2025 dosáhla dlouhodobá úroková sazba dluhopisů v EU hodnoty 3,46 %. Graf ilustruje průměrnou úrokovou sazbu vládních dluhopisů s dlouhodobou splatností v zemích EU v červenci 2025 (v ČR je 4,3 %).

Delphine Moretti, Arron Rabbitte

Empowering fiscal reporting with digital and interactive approaches

Posílení fiskálního výkaznictví pomocí digitálních a interaktivních přístupů

OECD Papers on Budgeting, Vol. 2025, No. 2, p. 1-35

Studie zkoumá platformy pro Digitální a interaktivní fiskální výkaznictví (Digital and interactive fiscal reporting), které modernizují vládní finanční transparentnost prostřednictvím přímého přístupu k fiskálním

datům a otevřené komunikace. Na základě 10 případových studií zemí OECD (Česká republika, Kanada, Německo, Island, Irsko, Itálie, Jižní Korea, Mexiko, Nizozemsko a Spojené státy) dokument identifikuje klíčové rysy digitálního fiskálního reportování, kam patří dostupnost, srozumitelnost, důvěryhodnost a personalizace pro uživatele. Tyto platformy fungují zhruba ve třech čtvrtinách zemí OECD, ovšem často postrádají kontext a narativ, což brání širšímu pochopení ze strany veřejnosti. Hlavní výzva spočívá ve vyvážení neutrální prezentace dat a kontextualizace, která zvyšuje pochopení, ale nese riziko zkreslení. Autoři navrhuji řešení v podobě oddělených sekcí pro otevřená data a uživatelsky přizpůsobenou komunikaci na jediné platformě. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/11/OECD_Empowering_fiscal_reporting_with_digital_and_interactive_approaches.pdf

Ministerstvo financí: návrh zákona o státním rozpočtu na r. 2026

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 18, příl. Legislativa s. ii

Informace o návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na r. 2026, který byl dne 31.8.2025 zaslán vládě k projednání. Ministerstvo financí v něm navrhuje schodek ve výši 286 mld. Kč. Návrh posiluje především výdaje na obranu a energetickou nezávislost, počítá s rekordními národními investicemi, mírně zvyšuje úroveň výdajů na vědu, výzkum a vzdělávání a předpokládá snížení strukturálního deficitu dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti o půl procentního bodu na 1,75 % HDP. Navrhovaný rozpočet s jeho parametry je v příspěvku blíže představen.

Álfrún Tryggvadóttir, Indré Bambalaité

Strengthening performance reporting practices

Posílení postupů pro podávání zpráv o výkonnosti

OECD Papers on Budgeting, Vol. 2025, No. 7, p. 1-26

Článek popisuje, jak navzdory širokému přijetí systémů rozpočtování orientovaných na výkon, kdy jej do r. 2023 implementovalo 85 % z 33 zemí OECD, zůstává i nadále výzvou pro mnoho vlád výkonnostní reportování. Jako hlavní problémy autoři identifikují nekonzistentní integraci finančních a výkonnostních dat, opožděné publikování zpráv a fragmentované IT systémy. Uvádějí, že v r. 2023 zveřejnilo 86 % zemí používajících rozpočtování orientované na výkon zprávy o skutečných výsledcích a 43 % z nich zavedlo interaktivní webové dashboardy pro vizuálně atraktivní a uživatelsky přívětivé prezentace dat. Autoři přinášejí doporučení pro posílení reportování, kam řadí: integrace finančních a výkonnostních informací, časové sladění zpráv s rozpočtovým cyklem pro včasné úpravy, využívání vizuálů (grafy, infografiky) pro zvýšení srozumitelnosti a investice do robustních IT systémů pro automatizaci a přesnost dat. Cílem je, aby se výkonnostní reportování stalo vlivnějším nástrojem aktivně využívaným pro politickou debatu, manažerská rozhodnutí a přerozdělování zdrojů. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/11/Strengthening_performance_reporting_practices.pdf

Time to come clean : tax and the budget

Čas přiznat se daně a rozpočet

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9474, p. 28-29

Zhodnocení aktuálních fiskálních kroků britského premiéra Starmera a ministryně financí R. Reeves. Navzdory vyjádření, že se daně podnikům a pracujícím nebudou zvyšovat, bude při schvalování rozpočtu na r. 2026 nutné najít 29 miliard liber v podobě zvýšení daní nebo škrtů ve výdajích, aby vláda mohla obnovit svůj předchozí manévrovací prostor. To, jak se Starmer k tomuto úkolu postaví, bude určující pro jeho další premiérské působení. Jako vhodné možnosti ke zvýšení daňových příjmů je zmiňováno zvýšení daní z nemovitostí u nejdražších domů a ukončení výjimky u daně z kapitálových zisků u majetku zesnulých osob. Nejspolehlivějším způsobem se ale jeví vyšší zdanění příjmů a spotřeby.

Jana Czudek Kranecová

Zákon o řízení a kontrole veřejných financí

Interní auditor, Sv. 29, (2025) č. 3, s. 34-36

Článek se zabývá právní úpravou, která od 1. ledna 2027 zcela nahradí zákon o finanční kontrole. Srovnává nový zákon o řízení a kontrole veřejných financí č. 231/2025 Sb. se stávajícím zákonem o finanční kontrole, shrnuje změny, které nový zákon přináší, a zabývá se rolí, kterou bude hrát Centrální harmonizační jednotka Ministerstva financí. Autorka uvádí, že největších změn dosáhne oblast interního auditu.

Zdravotnictví

Eva Dandová

Novela zákona o elektronizaci zdravotnictví

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 11-12, s. 41-44

Zákon č. 325/2021 Sb., v nyní platném znění, představuje první elementární fázi elektronizace zdravotnictví v Česku, která umožnila vznik jeho základní infrastruktury a základních centrálních služeb elektronického zdravotnictví. Článek představuje novelu č. 236/2025 Sb., kterou se s účinností od 1.1.2026 mění zákon o elektronizaci zdravotnictví. Novela přináší realizaci dalších připravovaných fází elektronizace, která by měla navázat na elementární fázi. Autorka charakterizuje základní pojmy, rozšíření definice standardů elektronického zdravotnictví (EZ), portál EZ, kmenový registr zdravotnických pracovníků a pacientů, eŽadanku, registr oprávnění, tzv. sdílený zdravotní záznam a tzv. EZkartu.

Ivo Smrž, Tomáš Doležal, Adam Doležal

Poskytování zdravotních služeb na dálku (telemedicína) : od právní nejistoty k novému legislativnímu rámci

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 18, s. 575-579

Blíže k problematice právní úpravy telemedicíny (poskytování zdravotních služeb na dálku za použití informačních a telekomunikačních technologií) a k zákonu č. 240/2024 Sb., který zavedl definici telemedicínských zdravotních služeb a vymezil podmínky primárně technického charakteru pro jejich poskytování. Autor nejprve nastiňuje právní stav panující do října 2024 a rozebírá otázku, zda bylo přípustné zdravotní služby na dálku obecně poskytovat. Následně představuje novou právní úpravu telemedicíny dle zákona č. 240/2024 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 30/2025 Sb., o telemedicínských zdravotních službách (TZS). Kromě vymezení telemedicíny se zaměřuje na technické zabezpečení TZS - kvalitní a bezpečná komunikace, šifrování komunikačního kanálu a způsob prokázání identity komunikujících stran. Rozebírá také, za jakých okolností lze telemedicímu poskytovat mimo prostory zdravotnického zařízení. - Poznámky.

Životní prostředí

Alice Hancock

EU countries water down 2040 climate plan

Země EU oslabují klimatický plán pro rok 2040

Financial Times, Vol. 2025, No. 42092 (6.11.2025), p. 2

Článek informuje, že po 18 hodinách vyjednávání schválily státy EU cíl snížit emise do r. 2040 o 90 % oproti r. 1990, ale tento plán byl výrazně oslaben na nátlak členských států. Hlavní ústupky zahrnují možnost, aby země vykázaly až 5 % redukce uhlíkových emisí prodejem mezinárodních uhlíkových kreditů, které ale v současnosti postrádají spolehlivý globální systém garancí. Další 5 % redukce lze nárokovat v případě nouze (např. lesních požárů) a navíc bude po dvou letech přezkoumávána hrozba hospodářských problémů v souvislosti s 90% cílem. Dohoda, proti které se postavily čtyři země včetně České republiky, také odkládá zavedení systému obchodování s emisemi pro domácnosti a silniční dopravu (ETS2). Kritici se obávají, že oslabení prosazené navzdory vědeckému doporučení, podkope diplomatickou důvěryhodnost EU před nadcházejícím klimatickým summitem COP30 v Brazílii. -- Viz také komentář na s. 19.

Ostatní

Raphael Minder

Babiš set to agree coalition deal with far-right

Babiš se chystá uzavřít koaliční dohodu s krajní pravicí

Financial Times, Vol. 2025, No. 42089 (3.11.2025), p. 4

Článek popisuje, jak se český miliardář Andrej Babiš chystá vrátit do funkce předsedy vlády ČR v čele kontroverzní koalice se dvěma extremistickými, euroskeptickými stranami. Dle článku to posiluje populistický blok ve střední Evropě a ohrožuje jednotu Západu v otázce Ukrajiny. Ačkoli Babiš slíbil,

že povolí soukromý prodej zbraní Kyjevu, jeho vláda plánuje zastavit veřejné financování vojenské pomoci Ukrajině a mohla by obsadit citlivá ministerstva otevřeně proruskými a potenciálně pročínskými koaličními partnery, což vyvolává obavy v Praze i v zahraničí. Koalice sbližuje Babiše s lídry jako maďarský Viktor Orbán a slovenský Robert Fico, analytici však očekávají, že zaujme pragmatictější postoj než jeho sousedé. Již se objevily první kontroverze v souvislosti s tlakem Motoristů na jmenování F. Turka ministrem zahraničí, navzdory obviněním z rasistických a homofobních výroků v minulosti, což Babišovi přináší napětí v koalici a negativní reakce veřejnosti.

China's golden opportunity

Zlatá příležitost pro Čínu

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9474, p. 56

Úvaha nad čínsko-americkými vztahy na nejvyšší úrovni a nad postojem čínského politického vedení k osobě prezidenta Trumpa. V rámci prvního Trumpova funkčního období se Čína obávala obchodních válek, nyní se proti americkým clům tvrdě brání. V Trumpově osobě vidí čínské politické vedení velkou historickou příležitost; je popisován jako prezident, který není omezován liberálními zásadami a oslabuje USA svou nepředvídatelností a vrtošivým zacházením se spojenci i protivníky. V článku je rozebráno, jak by toho mohla Čína využít ve svůj prospěch.

Michael Stott

Trump's power play in Latin America

Trumpova mocenská hra v Latinské Americe

Financial Times, Vol. 2025, No. 42103 (19.11.2025), p. 17

Článek popisuje radikální reorientaci zahraniční politiky prezidenta USA D. Trumpa vůči západní polokouli, která se vyznačuje bezprecedentní demonstrací vojenské síly v Karibiku. Autor nastiňuje, jak se Trump snaží bojovat proti obchodu s drogami, omezit migraci, čelit vlivu Číny a vyvíjet tlak na protivníky, jako jsou Venezuela a Brazílie, přičemž se uchyluje k formě agresivní diplomacie. Tento přístup kombinuje odstrašování a transakční aliance, čímž zneklidňuje latinskoamerické vlády a vyvolává otázky ohledně její dlouhodobé udržitelnosti a krátkodobých rizik.

Tom Standage

The world ahead 2026

Svět v roce 2026

The Economist, Vol. 457, (2025) No. 9474, centr. sect. (106 p.)

Tradiční rozsáhlá příloha sdružuje řadu článků věnujících se očekávanému dění, událostem a trendům v r. 2026. Články se týkají mezinárodních i regionálních témat, geopolitických sporů, 250leté existence a současnosti USA i různých tematických oblastí (zahraniční obchod, finance, kultura, věda a technologie). V oblasti financí jsou mj. zmiňována nebezpečí pro oblast veřejných financí, ceny komodit, dopad amerických cel na zahraniční obchod, stablecoiny, otřesení převahy dolaru, výsledky indické ekonomiky a chudoba obyvatel.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 69, (2025) č. 45

České fondy se rožsousty. Nakupují hotely, kanceláře i obchodní centra: letos se investicím do komerčních nemovitostí mimořádně daří. Díky českým investorům má trh nakročeno k rekordu - téma čísla o nemovitostním trhu (s. 10-15); Stavební řízení někdy připomíná kafkovské romány. I na Bali se povolení získá rychleji - jak se staví v Česku (s. 16-17); Dříve se lidé k závislosti dopracovali ve středním věku. Teď jsou závislé i děti - rozhovor s psychiatrem P. Popovem (s. 18-22); Temná stránka umělé inteligence. Vyšší mzdy plošně lidem nepřinese (s. 24-26); Česko daní alkohol nerovnoměrně. Vlády o tyto miliardy nemají zájem (s. 30-32); Nevýhodné smlouvy a předražený provoz. Nový šéf Motola popisuje realitu nemocnice - rozhovor s P. Poloučkem (s. 36-39); Zdá se vám právní řeč složitá? Je to část kouzelnického vystoupení, tvrdí studie (s. 46-47); Potraviny v popelnici - infografika o plýtvání potravinami v zemích EU (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 46**

Koruna, hotovost a ústava - komentář k právu používat hotovost jako zákonné platidlo a k zavedení eura (s. 12); Plynové uzemnění: Česko konečně buduje nové plynové elektrárny, jež mají stabilizovat energetickou soustavu po konci uhlí. Budeme proto potřebovat více plynu. Otázkou je, zda bude stačit LNG, který teče z Německa - téma čísla (s. 14-18); Hon za plynem žene umělá inteligence: krize v dodávkách obřích turbín pro plynové elektrárny má environmentální i geopolitické důsledky. Obrovská poptávka po energii souvisí se spotřebou center pro AI - ve spolupráci s Financial Times (s. 20-24); Česko v akci. Nekupte to! - slevové akce v maloobchodu (s. 28-32); K čistým vlakům pomohou dotace: osm krajů a Praha si na elektrické a bateriové vlaky rozdělí 15 miliard korun výnosů z emisních povolenek (s. 36); Paradoxy česko-švédské miliardové spolupráce: zatímco české firmy ve Švédsku krvácejí, tamní průmysl se těší z obřích zakázek financovaných z českého státního rozpočtu bez otevřených tendrů (s. 42-45); Tržní alchymie umění (s. 48-51); Nový normál v Česku: vyšší úrokové sazby - komentář (s. 57).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 47**

Rozpočtová taškařice - komentář (s. 12); Okna vesmíru firmám dokořán: ze satelitních technologií je čím dál větší byznys. A dobře to ví i Česko - téma čísla (s. 14-18); Léto, kdy zhasla část Česka: detailní příběh, jak jeden spadlý drát vyvolal sérii poruch a odštíhl od elektřiny každého šestého odběratele v zemi (s. 20-23); Emisní povolenky jako test evropské soudržnosti: ETS byl nástrojem, jak motivovat velké znečišťovatele k omezení emisí. Pak se ukázalo, že je pro Brusel mnohem cennější jako obrovský zdroj financí (s. 24-25); Padělky mění strukturu trhu: nezdaněné cigarety už tvoří téměř pětinu spotřeby - rozhovor s T. Zimou z BAT (s. 28-30); Hlubinná těžba v Mexickém zálivu ožívá - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); České bílé zlato: výroba porcelánu v časech první čs. republiky vzkvétala - seriál Byznys první republiky (s. 40-43); Velké baterky mění pravidla hry (s. 52).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 219 (11.11.2025)**

Transparentní odměňování: 43 procent firem je nepřipraveno - za stejnou práci musí být stejná odměna. Otevřenost kolem mezd na trhu práce se blíží. První firmy si dělají analýzy a odhalují rozdíly, které musí dopláct (s. 1-2); Nezaměstnanost dál roste, tradiční říjnový pokles letos nepřišel (s. 2); Nová energetická koncepce je hotová. Počká na příští vládu (s. 3); Sto žádostí za hodinu a miliardy na zateplení jsou pryč. Stát zastavil Novou zelenou úsporám. Jak to bude dál? (s. 5); Nájem, až pak vlastnictví. Jak fungují alternativní cesty k vlastnímu bydlení (s. 10); Spor o rozpočet potvrdil nepřipravenost všech politiků - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 220 (12.11.2025)**

Majitelé firem zůstanou skryti. Stát do evidence pustí jen "vyvolené" - evidence skutečných majitelů (s. 2); Americký Senát odhlasoval konec shutdownu (s. 2); Evropské země si půjčí nejvíc v historii. Jak zareagují trhy? (s. 4); Tlak na odklad nařízení o odlesňování sílí a času je málo. Jednat budou zástupci členských zemí i europarlamentu (s. 5); Drony versus tanky? Evropa hledá způsob, jak se správně vyzbrojit - komentář (s. 12); Češi přijali bezkontaktní platby rychleji než většina Evropy. Teď přichází éra AI (s. 14); Který DIP na trhu je nejlepší a proč? Rozhodovaly hlavně nízké poplatky a široká investiční nabídka (s. 15); Demografie je neúprosná a důležitost pojištění dlouhodobé péče poroste. Kdo má nejlepší produkty na trhu? (s. 19).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 236 (5.12.2025)**

Od ledna startuje měsíční hlášení zaměstnavatelů. Jak se na novinku připravit? (s. 2); Byznys se těšil na rychlejší víza pro cizince, stamilionový projekt digitalizace je ale v ohrožení - digitalizace vízového procesu (s. 3); Vypočítat daně bude složitější, kritizují experti nový zákon - nový zákon o účetnictví (s. 3); Dojde AI šťáva? Do deseti let bude umělá inteligence potřebovat 14krát víc elektráren, než má dnes celé Česko - datová centra (s. 10); Bublina, nebo investiční vlna? - komentář k investicím do umělé inteligence (s. 16).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	31
Ekonomické vědy. Ekonomie	31
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	32
Informatika. Počítače	32
Podnik a podnikání	32
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	33
Právo	34
Statistika. Demografie. Sociologie	34
Účetnictví	35
Životní prostředí	35
Ostatní	35

Daně

Zdanění příjmů :soubor statí z odborné konference konané na Právnické fakultě Univerzity Karlovy dne 20. září 2024 [elektronický zdroj]

Praha : Wolters Kluwer, 2024, 1 online zdroj (200 stran)

Program konference zahrnoval řadu témat reflektujících současné výzvy v oblasti daní z příjmů. Co je příjem a jaká by měla být jeho úprava v zákoně o daních z příjmů? Podle ní by byl příjem zjišťovaný buď hotovostním způsobem nebo účetním způsobem. Další přednesené příspěvky: vývoj zdaňování příjmů ze závislé činnosti v ČR, likvidační zůstatek v nepeněžní podobě, minimální právnická daň ve slovenské právní úpravě, změny daní po skončení pandemie covidu-19, daňové aspekty ve vazbě na nabytí nebo pořízení či zcizení nemovité věci, vybrané aplikační problémy daňové kontroly daně z příjmů na Slovensku, exit tax a přeshraniční fúze, holdingové struktury vs. zneužití práva aj. - Obsahuje bibliografii a bibliografické odkazy. - ISBN: 978-80-286-0155-3 (e-publikace)

Ekonomické vědy. Ekonomie

30556

Angus Deaton

Economics in America : an immigrant economist explores the land of inequality

Ekonomie v Americe : přistěhovalý ekonom objevuje zemi nerovnosti

Princeton and Oxford : Princeton University Press, 2024, xiii, 271 stran

Když ekonom Angus Deaton na počátku 80. let 20. století emigroval z Velké Británie do Spojených států, byl ohromen silnými stránkami Ameriky a šokován mimořádnými rozdíly, které mezi lidmi pozoroval. V knize vysvětluje, jak se ekonomie zabývá nejnaléhavějšími problémy naší doby – od chudoby, důchodů a minimální mzdy až po zkázu způsobenou katastrofálním systémem zdravotní péče v této zemi – a vypráví své zážitky jako naturalizovaného občana USA a akademického ekonoma. Autor v knize popisuje každodenní život pracujících ekonomů, vypráví o úspěších i neúspěších a přibližuje zákulisí Nobelovy ceny za ekonomii a cestu, která ho zavedla do Stockholmu, kde ji převzal. Diskutuje o přetrvávajícím napětí mezi ekonomikou a politikou a zamýšlí se nad tím, zda ekonomové nesou alespoň část odpovědnosti za rostoucí beznaděj a sílící populismus v Americe. Kombinuje osobní postřehy s osvětlujícími pohledy na sociální výzvy, kterým dnes čelíme, a nabízí upřímnou kritiku svého vlastního povolání, přičemž poukazuje na politické úspěchy a neúspěchy své adoptivní země. - Poznámky. - ISBN: 978-0-691-24784-7 (brožováno)

30593

Johan Norberg ; přeložil Michal Jurza

Kapitalistický manifest

V Praze : Bourdon, 2025, 283 stran : ilustrace

Marx a Engels měli pravdu, když v Komunistickém manifestu konstatovali, že volné trhy během krátké doby vytvořily větší prosperitu a více technologických inovací než všechny předchozí generace dohromady. Současné narativy o globálním kapitalismu sdílené pravicovými i levicovými populisty sice nepopírají, že generoval prosperitu, tvrdí však, že se bohatství dostalo do příliš úzkého okruhu. Kapitalismus je zároveň ve všeobecné rovině obviňován z prohlubující se nerovnosti, populistických revolt, klimatických změn a z globálního vzestupu Číny. Norberg v této publikaci naopak obhajuje kapitalismus a klíčovou roli, kterou v dnešním nejistém světě hraje volný trh. Tvrdí, že odklon od globálního kapitalismu by nejen zastavil hospodářský růst, ale zároveň by ještě více prohloubil sociální vyloučení těch nejzranitelnějších. - Vydání první - Podnázev na patulní straně: globální volný trh jako zachránce světa. - ISBN: 978-80-7611-320-6

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30585

Petr Syrový

Investování pro začátečníky

Praha : Grada, 2025, 161 stran : ilustrace

Základy investování pro investory začátečníky. Výklad hlavních pojmů (účel investic, výnos a riziko, doba investice). Volba vhodné strategie u investování do fondů. Nabídka fondů, jejich dělení a popis (fondy dluhopisové, akciové, smíšené, zajištěné, fondy životního cyklu). Základní charakteristika známých produktů, jako jsou stavební spoření, penzijní připojištění, životní pojištění, spořicí účty a termínované vklady. Rizika investování. Nejčastější investorské chyby. Další možnosti investování. Názorné příklady, tabulky a grafy. - 5. zcela přepracované a rozšířené vydání - ISBN: 978-80-271-5511-8 (brož.)

30583

Jan Hrnčíř

Praní peněz po česku

Praha : Future Corporation, s.r.o., 2025, 160 stran

Principy a metody praní špinavých peněz od podvodů ve starověku až po žhavé kauzy současných politiků. Co jsou vlastně špinavé peníze, kde se berou, jak se perou a jak se k nim stavěly různé lidské civilizace od počátku věků až do současnosti? Jaký prostor pro korupci, a tedy i pro vznik a praní špinavých peněz dávaly různé byrokratické systémy ve starověku, středověku i novověku. Podrobné postupy, které individuální podvodníci i velké nadnárodní mafie používají v současnosti. Co přesně musí moderní společnost udělat pro to, aby co nejvíce omezila nejen praní špinavých peněz, ale hlavně možnosti jejich vzniku? Autor uvádí příklady z českého prostředí. - Vydání 1. - ISBN: 978-80-11-07175-2

Informatika. Počítače

30597

Cal Newport ; překlad Helena Mirovská

Digitální minimalismus : zkroťte návykové technologie a získejte zpět svůj čas a koncentraci

V Brně : Jan Melvil Publishing, 2019, 232 stran

Autor popisuje úskalí moderního digitálního života, jeho vliv na osobní životy lidí a negativní dopady neomezené internetové aktivity na jejich psychickou pohodu. Ukazuje, že nutkavé používání sociálních sítí a dalších digitálních výdobytků neposkytuje lidem žádný hlubší užitek. Naopak je připravuje o čas, soustředěnost a hlubší mezilidské vztahy. Řešením je digitální minimalismus, při kterém se člověk soustředí na malý počet pečlivě vybraných digitálních aktivit. Více z obsahu: jak provést digitální úklid, jak nastavit pravidla pro používání technologií; pozornost na sítích a zdroj zisku, fungování tzv. ekonomie pozornosti, digitální minimalismus účinnější než digitální abstinence aj. - Vydání první - Přeloženo z anglického originálu Digital minimalism. - ISBN: 978-80-7555-088-0

Podnik a podnikání

30584

Miloš Mařík a kolektiv

Metody oceňování podniku : proces ocenění - základní metody a postupy

Praha : Ekopress, 2024, 551 stran : ilustrace

Základní východiska pro oceňování podniku (obchodního závodu), vymezení pojmů, základní principy, legislativa, standardy hodnoty, doporučené postupy, přehled metod, obecné požadavky na vypracování ocenění. Faktor času a rizika - vymezení základních veličin pro ocenění. Postup při oceňování podniku: strategická analýza, analýza finančního zdraví podniku, rozdělení aktiv na provozně potřebná a nepotřebná, analýza a prognóza generátorů hodnoty, sestavení finančního plánu. Ocenění na základě analýzy výnosů: metoda diskontovaného cash flow, metoda kapitalizovaných čistých výnosů, kombinované výnosové metody, metoda ekonomické přidané hodnoty. Metody založené na analýze trhu. Ocenění na

základě analýzy majetku. Souhrnné ocenění samostatného majetku. Oceňování synergií. Výklad je doplněn příklady. - 5. upravené a rozšířené vydání - Přílohy obsahují příklad zadání UNIPO a.s.; Statistické modely v rámci strategické analýzy; Model rizika země pro odhad nákladů vlastního kapitálu. - ISBN: 978-80-87865-94-1 (vázáno)

30589

Eva Kislingerová a kol.

Podniková ekonomika : moderní pohled na problematiku podniku v 21. století

Praha : Grada, 2025, 293 stran : ilustrace

Praktický a srozumitelný pohled na fungování podniku, založený na skutečné podnikové realitě. Jednotlivé kapitoly vysvětlují podnikovou ekonomiku dynamicky a s důrazem na konkrétní motivace, rozhodovací procesy a reálné situace, které podniky denně řeší. Financování, efektivita, klíčové ekonomické pojmy i firemní strategie jsou vysvětleny v kontextu jejich praktického dopadu a skutečných důvodů jejich použití. Autoři vycházejí z toho, že podnik jsou především lidé, kteří ho tvoří, udržují v chodu, rozvíjejí nebo svým rozhodnutím i poškozují. Obsahem jednotlivých kapitol jsou: právní prostředí podniku, teorie podnikové ekonomiky a realita, činnost a řízení podniku, životní cyklus podniku, informační prostředí, specifické znaky vybraných odvětví. Autoři nabízejí poněkud odlišně zvolený pohled na podnikovou ekonomiku v dynamické době 21. století. Době často se měnícího prostředí a střetávání odlišných trendů. - První vydání - ISBN: 978-80-271-5694-8

30582

Josef Benda

Proměny struktury vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2024

Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2025, 412 stran

Studie se zabývá vývojem vlastnické struktury periodického tisku v ČR od počátku transformačního období po roce 1989 až do roku 2024. Autor detailně mapuje strukturu vlastnictví periodického tisku v ČR v uvedených letech. Zároveň tím zaznamenává vývoj a stav české mediální legislativy, legislativní rámec a vlastnictví periodického tisku v ČR včetně relevantních norem evropského práva a judikatury. Vlastnická struktura české ekonomiky prošla zásadními změnami od počátku 90. let, kdy došlo k rozsáhlé privatizaci státního majetku. Tento proces vedl k diverzifikaci vlastníků, ale také k postupné koncentraci majetku v rukou několika velkých skupin. Zahraniční kapitál sehrál klíčovou roli v modernizaci a stabilizaci odvětví. Zároveň však vedl k určitému oslabení domácího rozhodovacího vlivu. Na konci práce jsou připojeny rozsáhlé přílohy. - Částečně tištěno napříč. - ISBN: 978-80-88018-73-5

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

30587

Emre Çelik ; překlad Tomáš Mach

Toxické pracoviště : jak ukončit šikanu, diskriminaci a manipulaci

Praha : Grada, 2025, 264 stran : ilustrace, portréty

Toxické chování na pracovišti ničí vztahy, zdraví i firemní kulturu. Autor, odborník na pracovní prostředí, provádí skutečnými příběhy lidí, kteří čelili šikaně, manipulaci, diskriminaci i strachu. Nabízí praktické rady, jak rozpoznat toxické vzorce chování, jak se jim účinně bránit i jak přispět k vytvoření zdravějšího pracovního prostředí. Kniha je nezbytným průvodcem pro každého, kdo chce pracovat v prostředí založeném na respektu, důvěře a lidskosti. - První české vydání - Přeloženo z německého originálu. - ISBN: 978-80-271-5715-0

Právo

30592

Stanislav Mikeš

Inteligentní stroje a právo

Praha : Nová beseda, 2025, 155 stran

Autor nabízí čtenářsky přístupný pohled na vybrané právní úpravy týkající se nakládání s informacemi a daty v kontextu českého, unijního i amerického práva. Zkoumá také limity využívání systémů umělé inteligence, jak jsou (nebo by měly být) vymezeny platnou i potenciální budoucí legislativou. Neomezuje se pouze na samotný stav právních předpisů - v souvislosti s hypotetickou elektronickou osobou otevírá také širší témata právní subjektivity či hodnotových otázek nebo možností umělé inteligence za současného stavu technického pokroku. Umělá inteligence může pomáhat, ale spíše selhává tam, kde je potřeba posoudit nepatrné odlišnosti (např. v případech posuzování slevy z kupní ceny nebo při rozhodování v soudní síni). - 1. vydání - ISBN: 978-80-88383-51-2

**Úplné znění zákonů
(ÚZ)**

30480/1650

Daň silniční. Daň z nemovitých věcí. Daň z hazardních her : redakční uzávěrka 22.9.2025

30480/1646

Občanský soudní řád. Zvláštní řízení soudní. Rozhodčí řízení : redakční uzávěrka 1.9.2025

30480/1649

Občanský zákoník : podle stavu k 22.9.2025

30480/1651

Sociální zabezpečení : redakční uzávěrka 1.10.2025

30480/1653

Spotřební daně. Lích. Energetické daně 2025 : redakční uzávěrka 20.10.2025

30480/1647

Stavební zákon a vyhlášky : redakční uzávěrka 8.9.2025

Statistika. Demografie. Sociologie

30586

Jiří Neubauer, Marek Sedlačík, Oldřich Kříž

Základy statistiky : aplikace v technických a ekonomických oborech

Praha . : Grada, 2025, 312 stran : ilustrace

Učebnice přináší elementární poznatky z teorie statistiky a objasňuje podstatu statistického zpracování dat. Po úvodu s historickým přehledem a výkladem základních pojmů následují kapitoly: Popisná statistika; Pravděpodobnost; Náhodná veličina; Modely rozdělení pravděpodobností pro diskrétní náhodné veličiny a pro spojitě náhodné veličiny; Teoretické základy statistiky; Výběrová šetření; Odhady charakteristik základního souboru; Testování statistických hypotéz; Analýza závislostí. Každá kapitola obsahuje stručný teoretický úvod a typické vzorové řešené příklady a příklady k procvičování. Výklad podporuje elektronickou aplikaci STAT1, která pracuje v excelovském prostředí. - 4. rozšířené vydání - ISBN: 978-80-271-5581-1 (brožovaná)

Účetnictví

30485VIII

David Procházka, kolektiv autorů

Vliv oceňování na vypovídací schopnost účetní závěrky. Dotazy z praxe

Praha : Svaz účetních České republiky, 2025, 64 stran

Obecné principy a koncepční otázky oceňování v účetnictví v širších souvislostech se zaměřením na vztah oceňování a vypovídací schopnosti účetní závěrky. Úprava oceňování podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a českých účetních předpisů jak podle aktuální právní úpravy, tak s ohledem na očekávané změny související s novým zákonem o účetnictví. Tyto změny jsou shrnuty v závěru příspěvku. Následuje výčet změn v oblasti kategorizace účetních jednotek a povinného auditu účetních závěrek. Další část Metodických aktualit obsahuje stanoviska k dotazům z praxe: stanovení koeficientu pro odpočet DPH v krácené výši, účetní závěrka SVJ, DPH u odpadů - přenesená daňová povinnost, samorozvrhování pracovní doby, zrušení dobrovolné registrace plátce na jeho žádost, účtování o snížení uplatňovaného odpočtu DPH v souvislosti s novelou zákona o DPH aj. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-060-3 (brožováno)

Životní prostředí

30595

Henry Sanderson ; přeložil Marek Sečkař

Zelená horečka : vítězové a poražení elektrické budoucnosti

Brno : Host, 2024, 316 stran

Autor, britský novinář a spisovatel, v této knize popisuje svoje cesty od Chile přes Kongo až po Čínu. V nich navštívil doly, laboratoře a obrovské továrny, zpovídal spekulanty, vědce i majitele a snažil se zahlédnout budoucnost, kterou má přinést zelená energie. Budoucnost to je ekologická, ovšem zdaleka ne bez mocenského soupeření. Autor poukazuje na to, že zdrojů energie je málo. V posledních letech jsme svědky tlaku na přechod od fosilních paliv k udržitelným a zeleným variantám. S těmito zdroji však přichází nová výzva — jak takovou energii uchovávat a distribuovat, jak ji plně využít? Symbolem zelené transformace se tak stala technologie nabíjení a především elektromobily. Baterie však mají v budoucnu sloužit i jinde než v dopravě. Vypukl tudíž neúprosný závod o to, kdo dokáže nejefektivněji těžít nezbytné vzácné kovy a minerály, zpracovávat je, výrobou uspokojit celý svět a zároveň si uchovat technologická i podnikatelská tajemství. - První vydání - Přeloženo z anglického originálu Volt Rush. - ISBN: 978-80-275-2070-1

Ostatní

30590

Miloš Mendel

Dějiny arabských států Zálivu

Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2025, 580 stran : ilustrace

Výklad dějin oblasti arabských států Zálivu tvoří dohromady pět států: Stát Kuvajt (Daulat al-Kuwajt), Království Bahrajn (Mamlakat al-Bahrajn), Stát Qatar (Dawlat Qatar), federace Spojených arabských emirátů, SAE (al-Imárát al-carabíja al-muttahida) a Sultanát Omán (Saltanat cUmán). Formou vlády jsou tyto země konzervativními kmenovými monarchiemi s drobnými odchylkami, a všechny (s výjimkou SAE) mají dynastický (rodový) typ vlády. Poslední kapitola popisuje vztahy mezi Československem, ČR a arabskými státy Zálivu. - Vydání první - Chronologický přehled významných událostí. - ISBN: 978-80-7422-604-5

30596

Jan Gazda, Václav Liška, Bořivoj Marek ; ilustroval Jiří Novák

Kritické myšlení : dovednost (nejen) pro 21. století

Praha : P3K s.r.o., 2025, 109 stran : ilustrace

Kritické myšlení je jednou z nejpotřebnějších dovedností pro 21. století. Dovednost kriticky přemýšlet je důležitá zejména proto, že svět se stává rychlejší a komplikovanější. V takovém prostředí už naše intuice nestačí a pro lepší rozhodnutí je potřeba znát klamy, kterým podléhá naše vnímání a myšlení, a vědět, jak používat rozum. Proto se kniha zaměřuje na to, jak kritické myšlení rozvíjet u sebe a ostatních, jak rozpoznávat klamy ve vnímání a v úsudku, a představuje široké spektrum kognitivních zkreslení, které nám v řadě případů brání metody kritického myšlení účinně používat. - Druhé přepracované vydání - ISBN: 978-80-7667-045-7

30591

Zuzana Lizcová, Vladimír Handl, Miroslav Kunštát, Tomáš Nigrin, Václav Šmidrkal, Alena Zelená, Lucie Filipová, Petr Mlsna, Thomas Oellermann, Andreas Wiedemann

Německo 1989-2021 : úspěchy, problémy a výzvy sjednocené země

Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2022, 478 stran : ilustrace, mapy, portréty

Kolektivní monografie má za cíl přiblížit, jakým způsobem se německá společnost v letech 1989–2021 vyvíjela na základě vnitřních výzev i vnějších okolností, jaké hlavní charakteristiky ji tehdy utvářely a jaká témata určovala měnící se celospolečenský diskurz. Spolková republika zažila politicky "různobarevné" vlády a jejich četné reformní projekty, zaznamenala výrazné propady stejně jako období hospodářského růstu. Měnila se též role Německa na evropské a mezinárodní scéně i jeho dvoustranné vztahy s ČR. Značně se posunula německá historická sebereflexe. Jednotlivé kapitoly jsou v této publikaci členěny chronologicky nebo tématicky a doplněny řadou dalších informací. - Vydání první - ISBN: 978-80-7422-890-2

30594

Vladimír Karaffa, Cyril Svoboda, Jiří Šedivý

Obrana České republiky v proměnách času : od teorie a koncepce k praxi

Praha : CEVRO Univerzita, 2025, 234 stran : ilustrace

Publikace se věnuje klíčovým etapám vývoje obranné politiky ČR po roce 1989. Zaměřuje se na zásadní milníky a změny, které ovlivnily směřování české obranné politiky v kontextu vývoje bezpečnostního prostředí. Provádí procesem transformace české obranné politiky od počáteční orientace na vojenskou obranu státu až po přijetí komplexního přístupu k bezpečnosti zahrnujícího politické, ekonomické, sociální i kybernetické dimenze. Publikace analyzuje hlavní strategické dokumenty ČR a jejich význam pro praktickou realizaci bezpečnostní politiky. Zvláštní pozornost je věnována zapojení ČR do struktur Severoatlantické aliance a Evropské unie. Autoři mají bohaté zkušenosti z oblasti tvorby zahraniční a obranné politiky a čtenářům zprostředkovávají jak teoretické, tak praktické poznatky z tohoto klíčového odvětví státní politiky. - ISBN: 978-80-87125-36-6 (brožováno)

30588

Olga Lošťáková

Od dobrého ke skvělému lektorovi : praktický průvodce pro úspěšná online i offline školení

Praha : Grada, 2025, 221 stran : ilustrace

Faktory úspěšného školení i úspěšného lektora. Příprava školení, jeho struktura. Verbální a neverbální komunikace lektora a zvládání obtíží a trémy. Lektorská práce v online prostoru a používání nástrojů pro online výuku. Osvědčené metody i novinky z praxe. Součástí příručky jsou také video ukázky (úspěšné fungování, chyby). - První vydání - Obsahuje QR kódy s přístupem k videím. - ISBN: 978-80-271-3425-0

30598

Jacob Mikanowski ; přeložila Irena Steinerová

Sbohem, východní Evropo : intimní dějiny země, která nebyla

Brno : Host, 2024, 398 stran : ilustrace, mapy, portréty, faksimile

Historie území nazývaného Východní Evropa. Autor vysvětluje, že se tak hovoří o území, jemuž Západ moc nerozumí, a to kvůli příliš složité a komplexní minulosti. A upozorňuje na to, že lidé z východní Evropy se svým způsobem vytrácejí. Národy v této oblasti se emancipují, etnika a kultury si píšou své vlastní dějiny, státy se připojují k celkům jako je např. Evropské unie. Formují se nové regionální identity typu střední Evropa či západní Balkán - a veškeré zbývající rozdíly zahlazuje globalizace. S pádem železné opony začalo i mizení východní Evropy. Její minulost by ale neměla být zapomenuta. Kniha zachycuje tuto autorovu úvahu a mapuje splétání mýtů i různých náboženství, mísení pohanů, židů, křesťanů i muslimů. Vypráví překotné i kruté politické dějiny a líčí, jak představa východní Evropy ovlivnila historii i naši současnost. - První vydání - Přeloženo z anglického originálu Goodbye, Eastern Europe. - ISBN: 978-80-275-2204-0

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcrcz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcrcz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcrcz/oknihovne.php>